

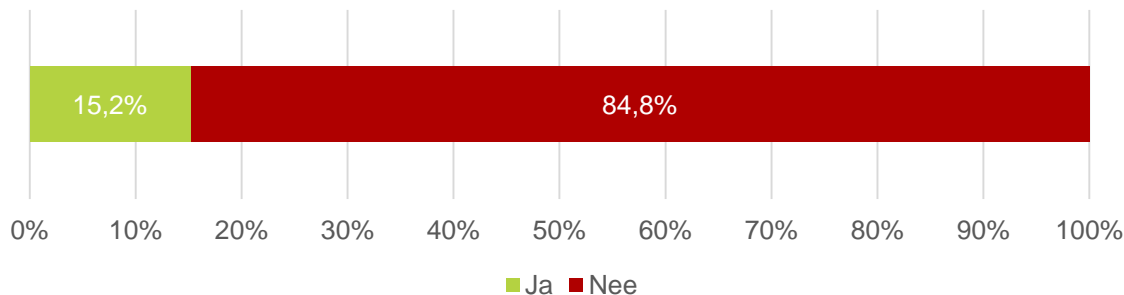
Resultaten onderzoek KvK-ondernemerspanel naar de Europese interne markt juni 2016

In december 2015 /januari 2016 is via het KvK online ondernemerspanel onderzoek uitgevoerd naar de ervaringen van Nederlandse ondernemers met de Europese interne markt. Van de 6.576 ondernemers hebben 2.585 ondernemers de vragenlijst ingevuld, een responspercentage van 39,3%. Ondernemers is gevraagd naar de wijze van zakendoen, profijt, percepties, belemmeringen bij het zakendoen, kennis en informatievoorziening m.b.t. de interne markt.

Overall geven de resultaten uit dit onderzoek een betrouwbaar en nauwkeurig beeld van de populatie. Met het aantal respondenten (2.585) kunnen met een betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 1,80% uitspraken worden gedaan over de populatie. Om uitspraken te kunnen doen over subgroepen (bv. ondernemers die zakendoen met andere EU landen of goederenexporteurs) met aanvaardbare nauwkeurigheid (foutmarge <10%) en betrouwbaarheid (95%), is een steekproefgrootte van ongeveer 100 (n=100) is nodig. Voor de precieze nauwkeurigheidsmarges van ieder onderzoeksresultaat, verwijzen we naar de verantwoordingsslides in de totaalrapportage.

Op uitnodiging van de KvK nemen momenteel meer dan 6.500 ondernemers deel aan het panel. Ze ontvangen 6 tot 10 keer per jaar een e-mail met daarin een link naar een korte online vragenlijst. Het KvK Ondernemerspanel wordt beheerd door het onafhankelijke onderzoek- & adviesbureau Moventem (www.moventem.nl).

Heeft uw bedrijf in 2015 online verkocht in Nederland? (n=2.585)

Sector	n=
Land bouw (+bosbouw, visserij)	93
Bouw	171
Industrie	115
Groothandel	101
Detailhandel	192
Vervoer en opslag	93
Informatie en communicatie (ICT)	189
Zakelijke dienstverlening	1.201
Anders	430

Grootteklasse	n=
ZZP	1.445
Micro-onderneming (2-9 WP)	859
Kleine onderneming (10-49 WP)	228
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	44
250 en meer / Wil ik niet zeggen	9

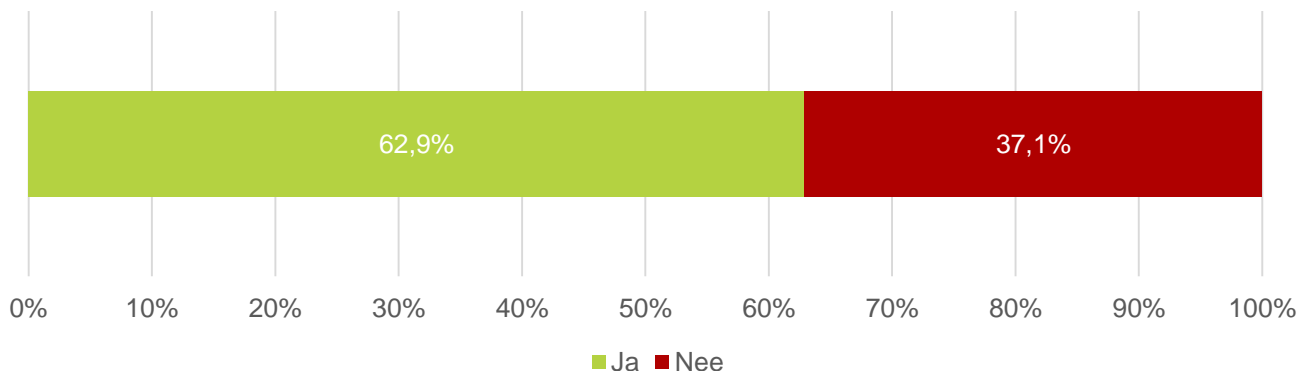
	Land bouw (+bosbouw, visserij)	Bouw	Industrie	Groothandel	Detailhandel	Vervoer en opslag	Informatie en communicatie (ICT)	Zakelijke dienstverlening	Anders
Ja	9,0%	8,6%	12,2%	26,8%	45,7%	4,1%	13,4%	7,4%	16,5%
Nee	91,0%	91,4%	87,8%	73,2%	54,3%	95,9%	86,6%	92,6%	83,5%

	ZZP	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Ja	12,1%	18,1%	20,2%	23,9%
Nee	87,9%	81,9%	79,8%	76,1%

Ruim 15% van de ondernemers heeft in 2015 online verkocht in Nederland. Naarmate de omvang van het bedrijf toeneemt, blijkt het percentage toe te nemen. Bij de detailhandel ligt het percentage dat online verkoopt op 45,7%.

Ter vergelijking: 4,4% heeft goederen en of diensten online verkocht aan andere EU –landen. In de detailhandel betreft dit 16,1% (berekening m.b.v. gegevens blz. 12).

Heeft uw bedrijf in 2015 online gekocht in Nederland? (n=2.585)

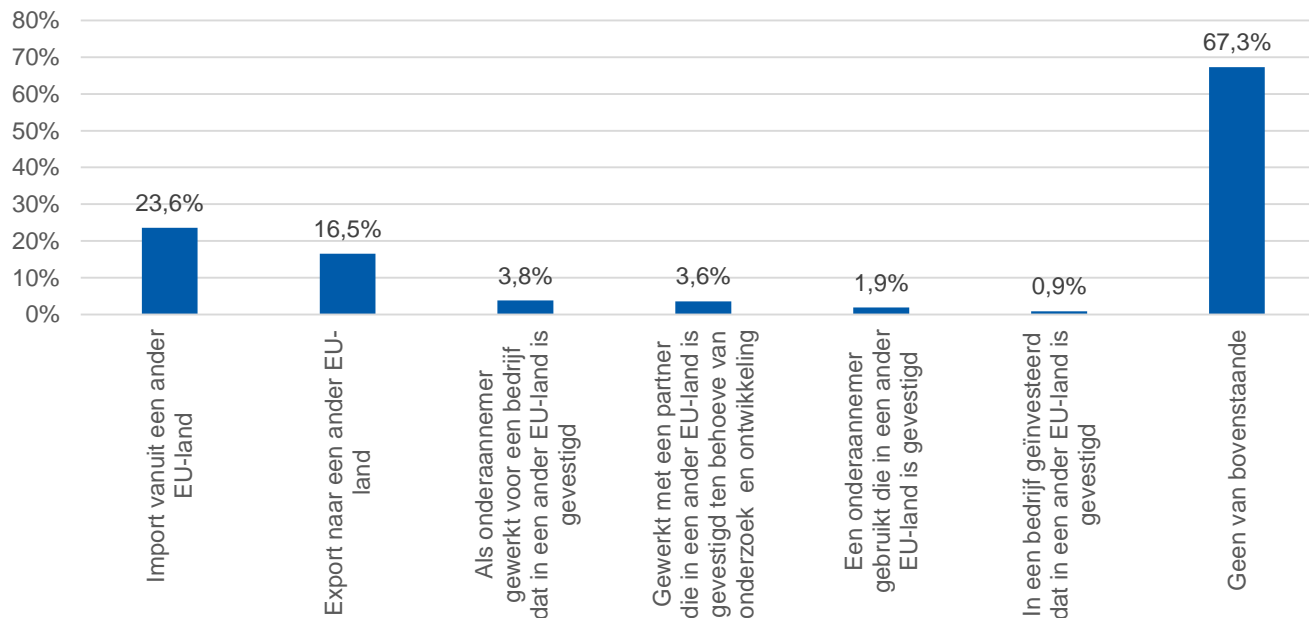

	Land bouw (+bosbouw, visserij)	Bouw	Industrie	Groothandel	Detailhandel	Vervoer en opslag	Informatie en communicatie (ICT)	Zakelijke dienstverlening	Anders
Ja	60,4%	62,5%	72,2%	66,2%	65,6%	60,8%	73,1%	61,0%	60,3%
Nee	39,6%	37,5%	27,8%	33,8%	34,4%	39,2%	26,9%	39,0%	39,7%

	ZZP	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Ja	57,3%	68,5%	70,0%	78,3%
Nee	42,7%	31,5%	30,0%	21,7%

Een kleine 63% van de ondernemers heeft in 2015 online gekocht in Nederland. Naarmate de omvang van het bedrijf toeneemt blijkt het percentage toe te nemen. Ondernemers met middelgrote ondernemingen blijken in 78,3% van de gevallen online gekocht te hebben in Nederland.

Heeft uw bedrijf in 2015 zaken gedaan met/in een ander EU-land? [MC; selectievraag] (n=2.585)

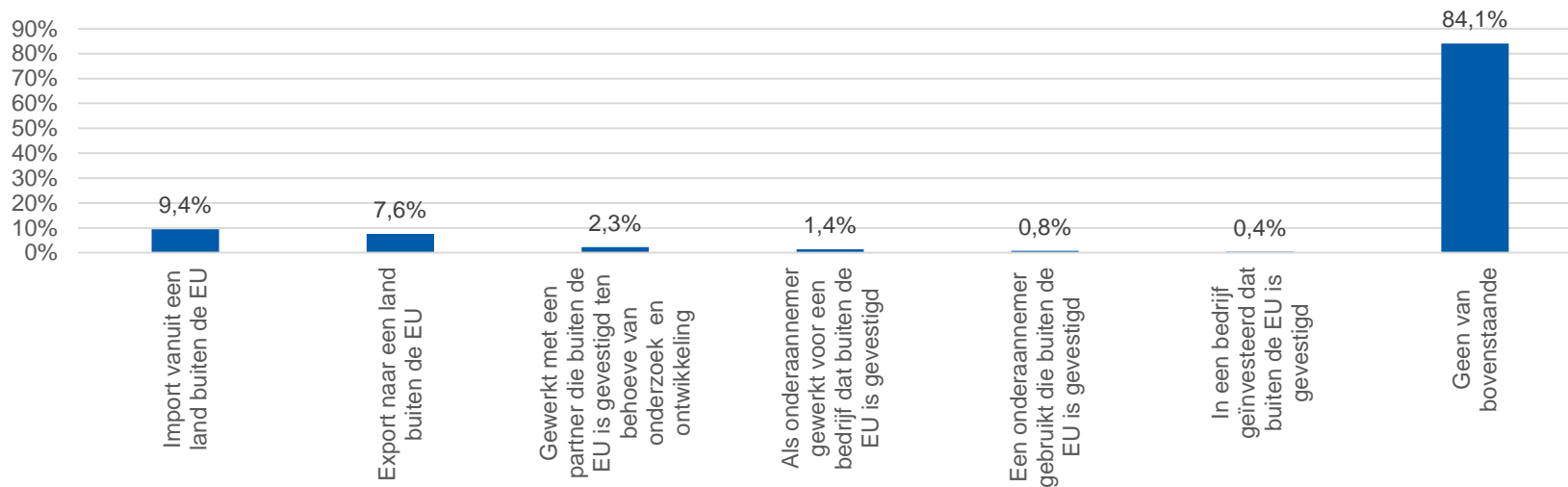

	ZZP	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Export naar een ander EU-land	10,5%	20,3%	33,3%	32,6%
Import vanuit een ander EU-land	15,5%	30,3%	40,3%	43,5%
Gewerkt met een partner die in een ander EU-land is gevestigd ten behoeve van onderzoek en ontwikkeling	2,8%	4,1%	5,3%	10,9%
Als onderaannemer gewerkt voor een bedrijf dat in een ander EU-land is gevestigd	3,6%	3,0%	7,0%	6,5%
Een onderaannemer gebruikt die in een ander EU-land is gevestigd	0,9%	2,0%	4,9%	13,0%
In een bedrijf geïnvesteerd dat in een ander EU-land is gevestigd	0,4%	0,7%	3,3%	8,7%
Geen van bovenstaande	75,1%	60,9%	51,9%	43,5%

	Land bouw (+bosbouw, visserij)	Bouw	Industrie	Groothandel	Detailhandel	Vervoer en opslag	Informatie en communicatie (ICT)	Zakelijke dienstverlening	Anders
Export naar een ander EU-land	22,4%	5,8%	62,6%	65,2%	19,8%	27,0%	13,4%	8,9%	7,5%
Import vanuit een ander EU-land	24,6%	16,5%	63,5%	73,2%	43,3%	27,0%	14,9%	12,6%	14,4%
Gewerkt met een partner die in een ander EU-land is gevestigd ten behoeve van onderzoek en ontwikkeling	2,2%	0,7%	13,9%	7,0%	1,2%	8,1%	6,7%	3,8%	2,3%
Als onderaannemer gewerkt voor een bedrijf dat in een ander EU-land is gevestigd	3,0%	3,4%	7,8%	3,8%	0,4%	16,2%	6,7%	4,7%	1,4%
Een onderaannemer gebruikt die in een ander EU-land is gevestigd	2,2%	1,7%	2,6%	3,8%	0,0%	10,8%	2,2%	1,9%	1,1%
In een bedrijf geïnvesteerd dat in een ander EU-land is gevestigd	0,0%	0,0%	5,2%	1,9%	0,0%	4,1%	0,7%	0,9%	0,6%
Geen van bovenstaande	61,2%	80,8%	22,6%	10,8%	52,6%	52,7%	68,7%	77,1%	79,3%

Een derde van de ondernemers heeft in 2015 zaken gedaan met / in een ander EU-land. Dit percentage neemt toe met de omvang van het bedrijf. Ondernemers in de industrie en groothandel doen het meeste zaken in / met andere EU landen, de bouw en zakelijke dienstverlening het minste.

Heeft uw bedrijf in 2015 zaken gedaan buiten de EU? [MC] (n=2.585)

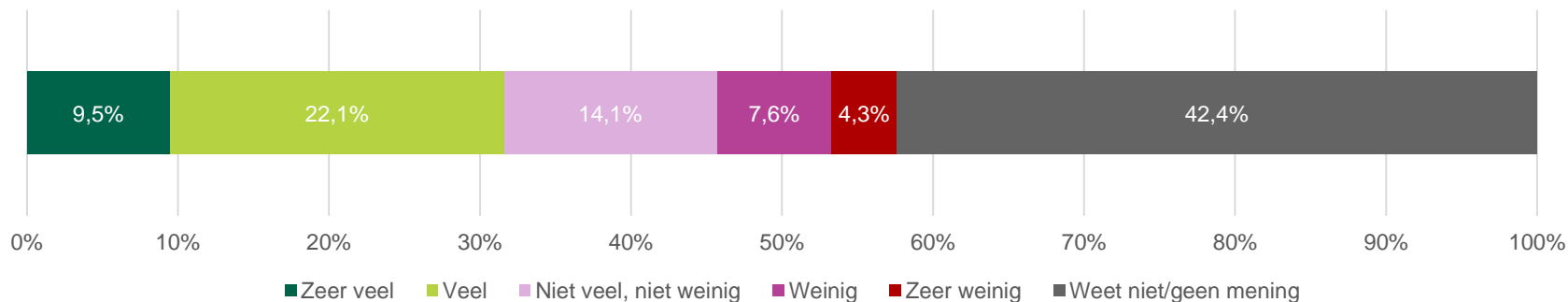

	ZZP	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Export naar een land buiten de EU	4,4%	9,2%	17,3%	19,6%
Import vanuit een land buiten de EU	5,7%	12,9%	16,0%	17,8%
Gewerkt met een partner die buiten de EU is gevestigd ten behoeve van onderzoek en ontwikkeling	1,8%	3,0%	2,9%	6,5%
Als onderaannemer gewerkt voor een bedrijf dat buiten de EU is gevestigd	1,1%	1,3%	2,5%	6,5%
Een onderaannemer gebruikt die buiten de EU is gevestigd	0,4%	1,0%	2,5%	0,0%
In een bedrijf geïnvesteerd dat buiten de EU is gevestigd	0,4%	0,3%	0,4%	0,0%
Geen van bovenstaande	88,9%	80,4%	74,1%	65,2%

	Land bouw (+bosbouw, visserij)	Bouw	Industrie	Groothandel	Detailhandel	Vervoer en opslag	Informatie en communicatie (ICT)	Zakelijke dienstverlening	Anders
Export naar een land buiten de EU	6,7%	0,7%	32,2%	42,7%	6,9%	13,5%	4,5%	3,8%	3,0%
Import vanuit een land buiten de EU	9,0%	1,7%	27,8%	40,8%	14,6%	12,2%	11,9%	5,5%	4,2%
Gewerkt met een partner die buiten de EU is gevestigd ten behoef van onderzoek en ontwikkeling	3,0%	0,7%	7,0%	5,1%	0,0%	2,7%	3,0%	2,8%	1,9%
Als onderaannemer gewerkt voor een bedrijf dat buiten de EU is gevestigd	2,2%	1,0%	3,5%	1,3%	0,0%	4,1%	3,7%	1,4%	0,9%
Een onderaannemer gebruikt die buiten de EU is gevestigd	0,8%	0,7%	0,9%	0,0%	0,0%	4,1%	3,0%	0,9%	0,2%
In een bedrijf geïnvesteed dat buiten de EU is gevestigd	0,0%	0,7%	0,9%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,5%	0,5%
Geen van bovenstaande	85,1%	95,9%	53,0%	42,7%	80,6%	81,1%	79,1%	88,7%	91,4%

Bijna 16% van de ondernemers heeft in 2015 zaken gedaan buiten de EU. Dit percentage neemt toe met de omvang van het bedrijf. Ondernemers in de industrie en groothandel doen het meeste zaken buiten de EU, de bouw en zakelijke dienstverlening het minste.

In hoeverre vindt u dat Nederland geprofiteerd heeft van de Europese interne markt? (n=2.585)

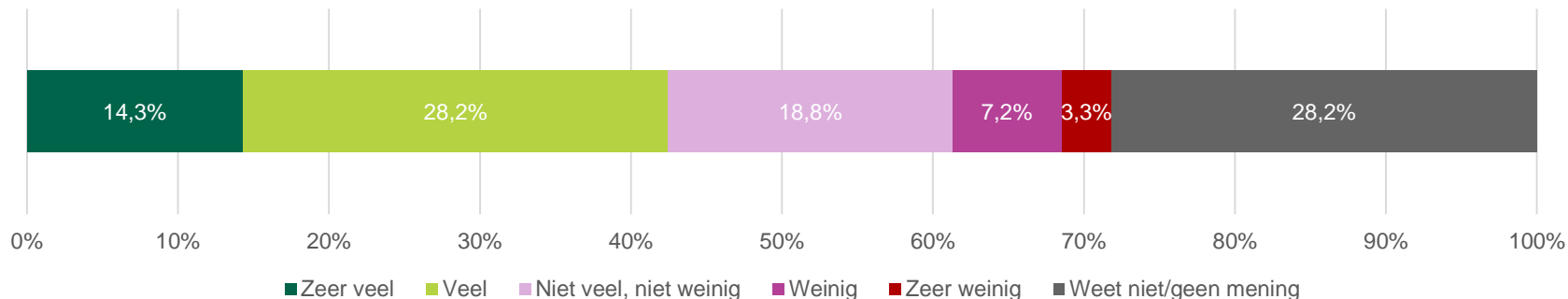

	Land bouw (+bosbouw, visserij)	Bouw	Industrie	Groothandel	Detailhandel	Vervoer en opslag	Informatie en communicatie (ICT)	Zakelijke dienstverlening	Anders
Zeer veel	12,0%	4,1%	13,0%	16,6%	4,0%	17,3%	9,7%	12,8%	6,1%
Veel	32,3%	9,3%	30,4%	31,8%	23,9%	28,0%	22,4%	22,8%	19,7%
Niet veel, niet weinig	12,8%	13,4%	19,1%	16,6%	19,4%	16,0%	13,4%	13,0%	12,4%
Weinig	7,5%	11,0%	6,1%	12,7%	7,7%	6,7%	5,2%	7,7%	5,3%
Zeer weinig	3,0%	7,6%	1,7%	3,2%	3,6%	2,7%	5,2%	3,5%	5,2%
Weet niet/geen mening	32,3%	54,5%	29,6%	19,1%	41,3%	29,3%	44,0%	40,3%	51,3%

	ZZP	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Zeer veel	8,6%	9,5%	14,4%	10,9%
Veel	20,5%	22,2%	29,6%	30,4%
Niet veel, niet weinig	13,3%	15,0%	14,0%	15,2%
Weinig	7,0%	8,4%	6,2%	15,2%
Zeer weinig	4,1%	5,6%	1,2%	0,0%
Weet niet/geen mening	46,5%	39,2%	34,6%	28,3%

Van de ondernemers die een mening hebben over het profijt voor Nederland van de interne markt, vindt ruim meer dan de helft (55%) dat ons land (zeer) veel heeft geprofiteerd van de interne markt. 21% vindt dat Nederland hier (zeer) weinig van heeft geprofiteerd. Ruim 40% heeft geen mening/weet het niet.

In hoeverre vindt u dat Nederland geprofiteerd heeft van de Europese interne markt? - Ondernemers die zakendoen met andere EU-landen, 2015 (n=806)

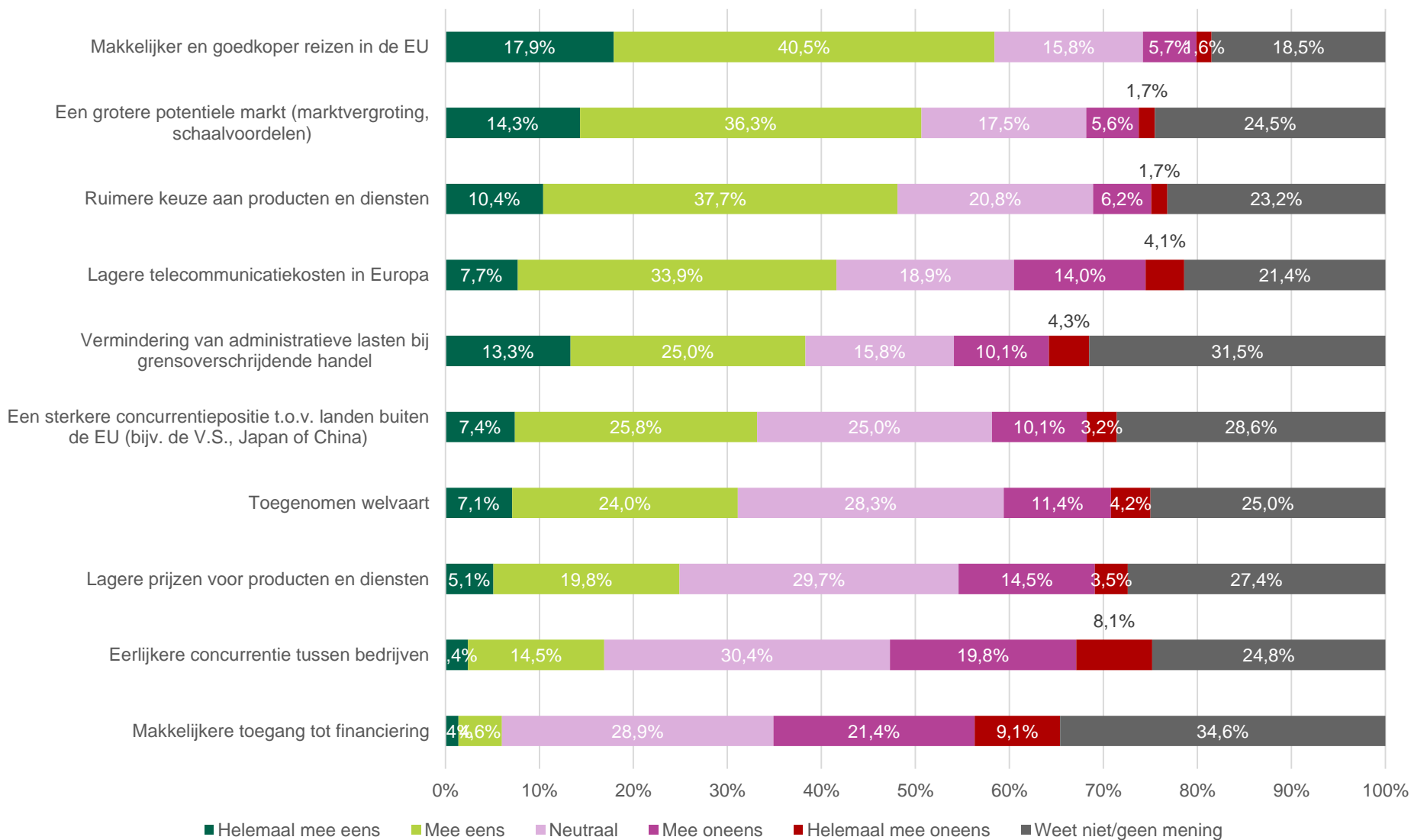
In hoeverre vindt u dat Nederland geprofiteerd heeft van de Europese interne markt?	Doet zaken met ander EU-land	Doet geen zaken met ander EU-land
Zeer veel	14,3%	7,2%
Veel	28,2%	19,2%
Niet veel, niet weinig	18,8%	11,8%
Weinig	7,2%	7,8%
Zeer weinig	3,3%	4,8%
Weet niet/geen mening	28,2%	49,3%

In hoeverre vindt u dat Nederland geprofiteerd heeft van de Europese interne markt?	Export naar een ander EU-land	Overig
Zeer veel	17,1%	8,0%
Veel	33,6%	19,9%
Niet veel, niet weinig	18,7%	13,2%
Weinig	7,5%	7,6%
Zeer weinig	3,3%	4,5%
Weet niet/geen mening	19,9%	46,9%

Ondernemers die zakendoen met andere EU-landen vinden dat Nederland meer heeft geprofiteerd van de interne markt dan ondernemers die dat niet doen. Wanneer ze zakendoen met andere Europese EU-landen en een mening hebben over het profijt, dan vindt bijna 60% dat ons land (zeer) veel heeft geprofiteerd en 15% (zeer) weinig. Het percentage geen mening/weet niet is gedaald naar 28%, .

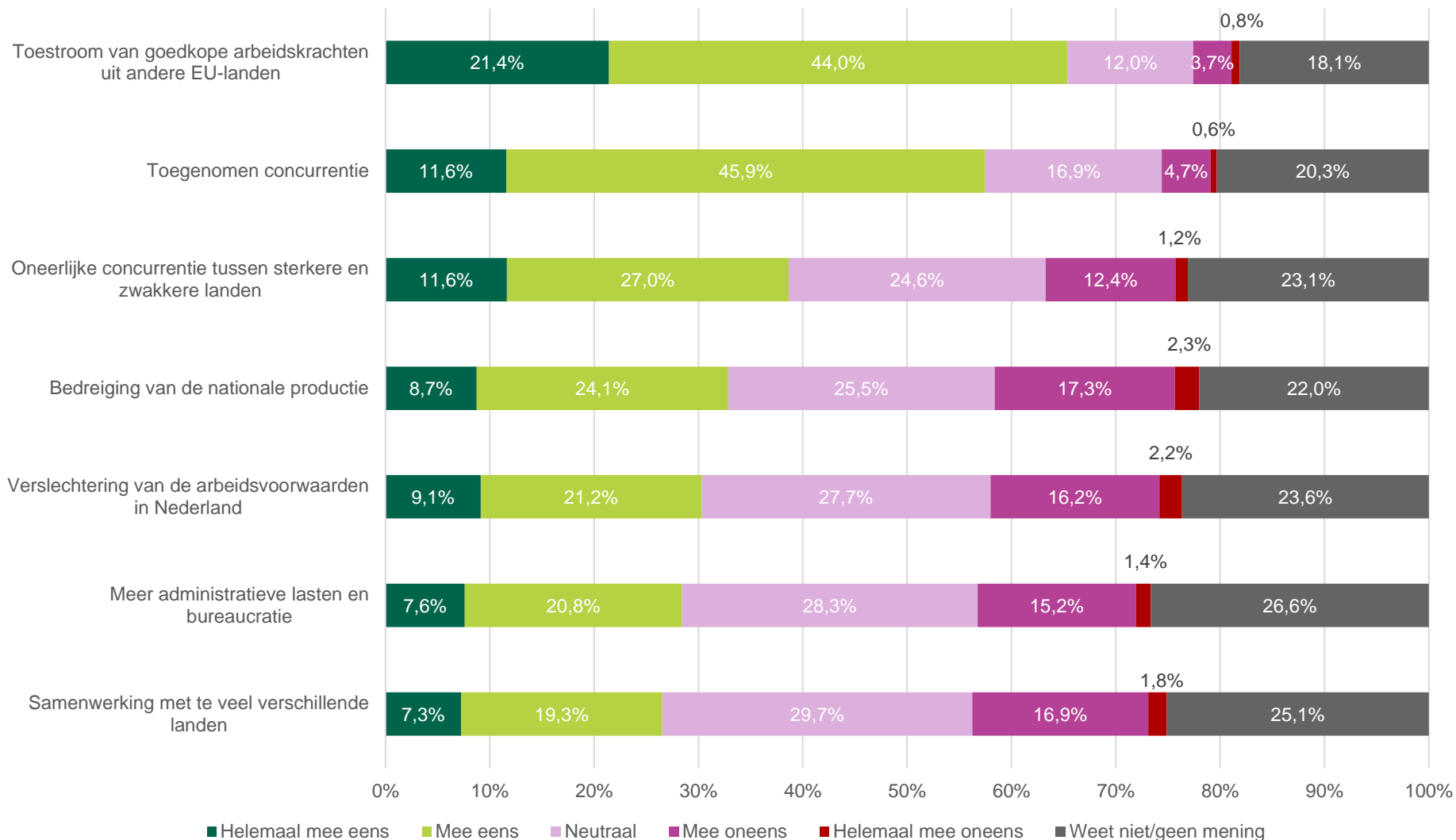
Ondernemers vinden dat de interne markt van de EU vooral heeft geleid tot: 'Makkelijker en goedkoper reizen in de EU' (58,4%), 'een grotere potentiële markt' (50,6%) en 'ruimere keuze aan producten en diensten' (48,1%).

De interne markt van de Europese Unie heeft geleid tot ... (n=2.585)

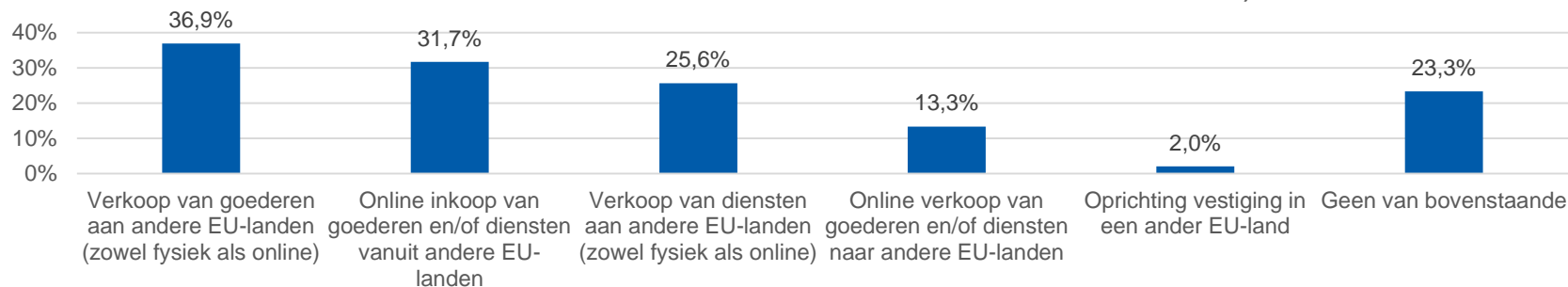

Gevraagd naar een selectie negatieve beweringen, vindt ruim 65% van de ondernemers dat de interne markt van de Europese Unie geleid tot 'toestroom van goedkope arbeidskrachten uit andere EU-landen'.

De interne markt van de Europese Unie heeft geleid tot ... (n=2.585)

Welke van de afgelopen zaken heeft u in 2015 gedaan? [MC] (n=806; ondernemers die zakendoen met andere EU-landen, 2015)

Het betreft een selectievraag voor de volgende vragen over belemmeringen bij verkoop van goederen, verkoop van diensten, online verkoop van goederen en/of diensten en online inkoop van goederen en/of diensten.

Ten opzichte van het totaal aantal ondernemers (berekening) heeft 4,4% van de ondernemers goederen en/of diensten online verkocht aan andere EU-landen. In de detailhandel heeft 16,1% van de ondernemers online verkocht aan andere EU-landen. Ter vergelijking: 15,2% van de ondernemers verkoopt online in Nederland. In de detailhandel gaat het om 45,7% (zie blz. 2). Veel minder ondernemers verkopen dus online aan het buitenland (EU).

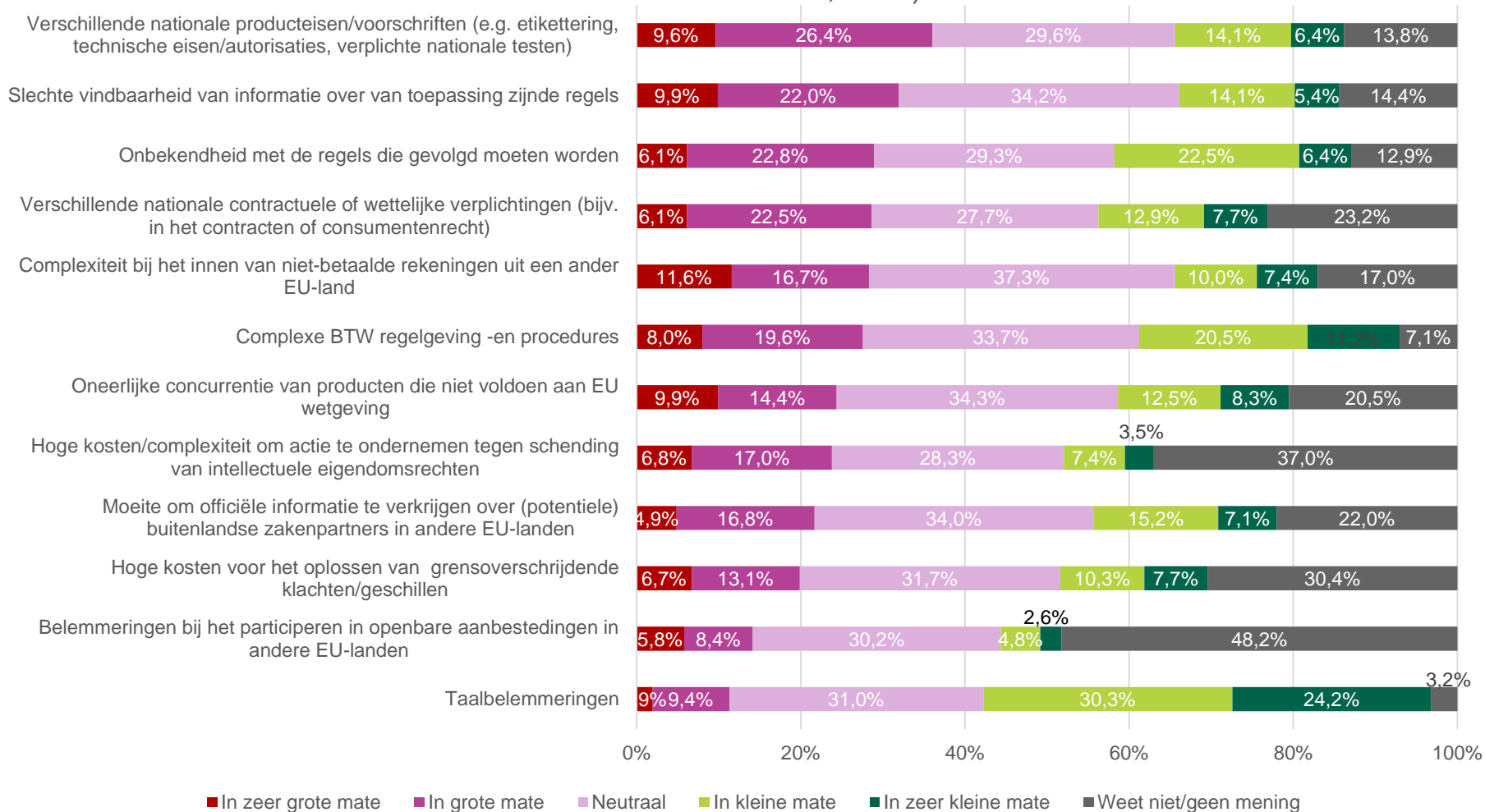
Grootteklasse	n=
ZZZ	353
Micro-onderneming (2-9 WP)	316
Kleine onderneming (10-49 WP)	110
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	25
250 en meer / Wil ik niet zeggen	2

	Land bouw (+bosbouw, visserij)	Bouw	Industrie	Groothandel	Detailhandel	Vervoer en opslag	Informatie en communicatie (ICT)	Zakelijke dienstverlening	Anders
Verkoop van goederen aan andere EU-landen (zowel fysiek als online)	44,2%	21,4%	76,4%	68,8%	34,2%	11,4%	11,9%	15,9%	25,8%
Verkoop van diensten aan andere EU-landen (zowel fysiek als online)	19,2%	25,0%	23,6%	10,0%	0,9%	51,4%	54,8%	48,4%	20,5%
Online verkoop van goederen en/of diensten naar andere EU-landen	2,0%	5,4%	6,7%	16,4%	34,2%	11,4%	9,5%	4,9%	16,7%
Online inkoop van goederen en/of diensten vanuit andere EU-landen	11,5%	42,9%	25,8%	22,1%	41,9%	22,9%	40,5%	35,2%	34,8%
Oprichting vestiging in een ander EU-land	2,0%	0,0%	2,2%	3,5%	0,0%	8,6%	0,0%	1,6%	2,3%
Geen van bovenstaande	36,5%	26,8%	12,4%	20,0%	30,8%	28,6%	14,6%	20,9%	25,8%

	ZZP	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Verkoop van goederen aan andere EU-landen (zowel fysiek als online)	26,5%	41,7%	52,6%	38,5%
Verkoop van diensten aan andere EU-landen (zowel fysiek als online)	27,1%	20,4%	35,9%	26,9%
Online verkoop van goederen en/of diensten naar andere EU-landen	15,2%	14,3%	8,6%	0,0%
Online inkoop van goederen en/of diensten vanuit andere EU-landen	35,9%	32,8%	19,7%	15,4%
Oprichting vestiging in een ander EU-land	0,6%	1,1%	6,0%	15,4%
Geen van bovenstaande	22,7%	24,4%	21,6%	29,6%

36% van de ondernemers die goederen verkopen aan andere EU-landen ervaart in (zeer) grote mate verschillende nationale producteisen/voorschriften als een belemmering. Circa 32% ervaart de slechte vindbaarheid van informatie in (zeer) grote mate als een belemmering.

In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering bij de verkoop van goederen aan andere EU-landen? (n=263; ondernemers die goederen verkopen aan andere EU-landen, 2015)

In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering bij de verkoop van goederen aan andere EU-landen? (n=263)

Verskillende nationale producteisen/voorschriften (e.g. etikettering, technische eisen/autorisaties, verplichte nationale testen)	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	9,9%	24,2%	35,2%	6,6%	8,8%	15,4%
Micro-onderneming (2-9 WP)	10,0%	26,7%	24,7%	17,3%	4,7%	16,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)	9,8%	26,2%	34,4%	19,7%	3,3%	6,6%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		44,4%	22,2%		33,3%	

Slechte vindbaarheid van informatie over van toepassing zijnde regels	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	17,4%	20,7%	34,8%	10,9%	3,3%	13,0%
Micro-onderneming (2-9 WP)	5,4%	26,2%	29,5%	12,1%	7,4%	19,5%
Kleine onderneming (10-49 WP)	9,7%	12,9%	43,5%	25,8%	1,6%	6,5%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	10,0%	30,0%	40,0%		20,0%	

Onbekendheid met de regels die gevolgd moeten worden	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	8,7%	25,0%	26,1%	20,7%	4,3%	15,2%
Micro-onderneming (2-9 WP)	4,0%	22,1%	29,5%	21,5%	7,4%	15,4%
Kleine onderneming (10-49 WP)	8,2%	18,0%	36,1%	29,5%	4,9%	3,3%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		44,4%	11,1%	11,1%	22,2%	11,1%

Verskillende nationale contractuele of wettelijke verplichtingen (bijv. in het contracten of consumentenrecht)	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	4,3%	18,5%	30,4%	10,9%	8,7%	27,2%
Micro-onderneming (2-9 WP)	7,3%	25,3%	24,7%	8,0%	6,0%	28,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)	6,7%	18,3%	30,0%	30,0%	8,3%	6,7%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		44,4%	33,3%		22,2%	

Complexiteit bij het innen van niet-betaalde rekeningen uit een ander EU-land	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	14,3%	8,8%	45,1%	5,5%	6,6%	19,8%
Micro-onderneming (2-9 WP)	11,3%	16,7%	36,0%	7,3%	6,0%	22,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)	9,8%	26,2%	31,1%	21,3%	9,8%	1,6%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		33,3%	22,2%	22,2%	22,2%	

Complexe BTW regelgeving -en procedures	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	7,7%	19,8%	38,5%	18,7%	7,7%	7,7%
Micro-onderneming (2-9 WP)	9,3%	22,0%	29,3%	16,7%	12,7%	10,0%
Kleine onderneming (10-49 WP)	6,5%	14,5%	33,9%	33,9%	11,3%	
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		11,1%	55,6%	11,1%	22,2%	

Onerlijke concurrentie van producten die niet voldoen aan EU wetgeving	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	12,1%	8,8%	35,2%	6,6%	9,9%	27,5%
Micro-onderneming (2-9 WP)	6,7%	16,0%	31,3%	14,0%	8,7%	23,3%
Kleine onderneming (10-49 WP)	16,4%	11,5%	42,6%	19,7%	3,3%	6,6%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		60,0%	20,0%		20,0%	

Hoge kosten/complexiteit om actie te ondernemen tegen schending van intellectuele eigendomsrechten (bv. schending patenten en merken, piraterij, namaak)	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	10,8%	15,1%	28,0%	7,5%	7,5%	31,2%
Micro-onderneming (2-9 WP)	4,7%	18,1%	23,5%	5,4%	2,0%	46,3%
Kleine onderneming (10-49 WP)	6,7%	15,0%	41,7%	13,3%	1,7%	21,7%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		33,3%	22,2%			44,4%

Moeite om officiële informatie te verkrijgen over (potentiele) buitenlandse zakenpartners in andere EU-landen (bijv. wettelijke en financiële informatie)	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	7,8%	17,8%	30,0%	8,9%	8,9%	26,7%
Micro-onderneming (2-9 WP)	3,4%	17,4%	34,9%	14,1%	4,7%	25,5%
Kleine onderneming (10-49 WP)	4,9%	13,1%	36,1%	29,5%	8,2%	8,2%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		22,2%	44,4%		22,2%	11,1%

Hoge kosten voor het oplossen van grensoverschrijdende klachten/geschillen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	8,8%	12,1%	31,9%	6,6%	11,0%	29,7%
Micro-onderneming (2-9 WP)	5,3%	12,6%	29,8%	9,3%	4,6%	38,4%
Kleine onderneming (10-49 WP)	8,2%	16,4%	36,1%	19,7%	6,6%	13,1%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		11,1%	33,3%		33,3%	22,2%

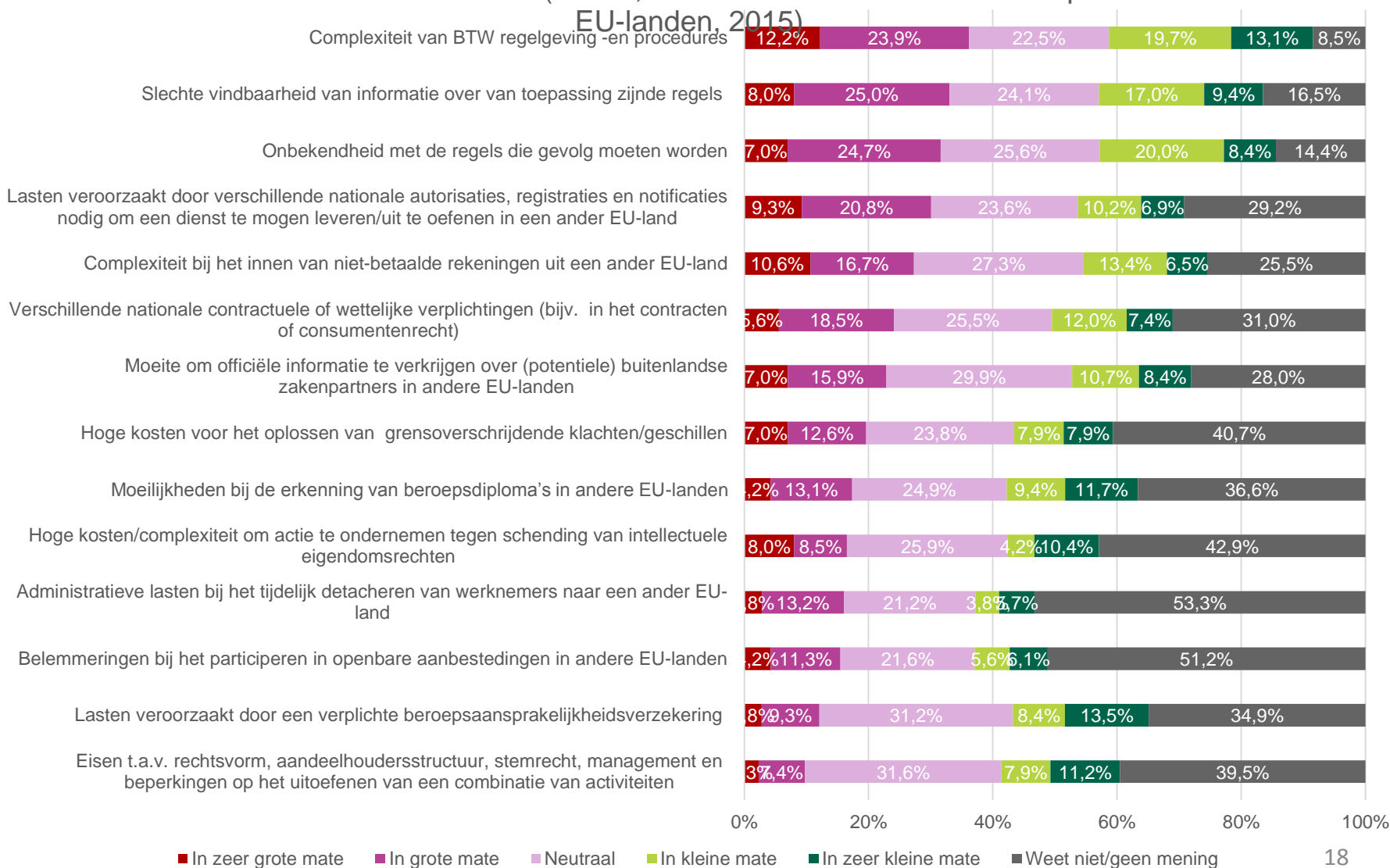
Belemmeringen bij het participeren in openbare aanbestedingen in andere EU-landen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	7,8%	8,9%	35,6%	1,1%	3,3%	43,3%
Micro-onderneming (2-9 WP)	4,6%	9,9%	25,8%	6,0%	0,7%	53,0%
Kleine onderneming (10-49 WP)	6,6%	3,3%	32,8%	8,2%	4,9%	44,3%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		11,1%	33,3%		11,1%	44,4%

Taalbelemmeringen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	5,4%	9,8%	27,2%	25,0%	29,3%	3,3%
Micro-onderneming (2-9 WP)		8,8%	32,4%	31,8%	22,3%	4,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)		8,2%	32,8%	37,7%	21,3%	
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	11,1%	22,2%	33,3%	11,1%	22,2%	

Grootteklasse	n=
ZZZ	82
Micro-onderneming (2-9 WP)	114
Kleine onderneming (10-49 WP)	58
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	9
250 en meer / Wil ik niet zeggen	0

Ongeveer een derde van de ondernemers die diensten verkopen aan andere EU-landen ervaart de 'complexiteit van BTW regelgeving –en procedures', 'de slechte vindbaarheid van informatie over van toepassing zijnde regels' en 'onbekendheid met de regels die gevolgd moeten worden' in (zeer) grote mate als een belemmering.

In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering bij de verkoop van diensten aan andere EU-landen? (n=252; ondernemers die diensten verkopen aan andere EU-landen, 2015)

In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering bij de verkoop van diensten aan andere EU-landen? (n=252)

Complexiteit van BTW regelgeving -en procedures	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	14,3%	24,2%	23,1%	18,7%	9,9%	9,9%
Micro-onderneming (2-9 WP)	13,7%	26,0%	17,8%	17,8%	15,1%	9,6%
Kleine onderneming (10-49 WP)	2,4%	19,0%	31,0%	28,6%	16,7%	2,4%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	28,6%	28,6%	14,3%		14,3%	14,3%

Slechte vindbaarheid van informatie over van toepassing zijnde regels	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	11,0%	24,2%	23,1%	15,4%	8,8%	17,6%
Micro-onderneming (2-9 WP)	5,5%	24,7%	26,0%	15,1%	9,6%	19,2%
Kleine onderneming (10-49 WP)	4,8%	26,2%	21,4%	26,2%	11,9%	9,5%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	16,7%	33,3%	33,3%			16,7%

Onbekendheid met de regels die gevolg moeten worden	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	8,6%	24,7%	23,7%	17,2%	7,5%	18,3%
Micro-onderneming (2-9 WP)	5,5%	27,4%	26,0%	23,3%	8,2%	9,6%
Kleine onderneming (10-49 WP)	2,4%	16,7%	33,3%	21,4%	11,9%	14,3%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	28,6%	42,9%		14,3%		14,3%

Lasten veroorzaakt door verschillende nationale autorisaties, registraties en notificaties nodig om een dienst te mogen leveren/uit te oefenen in een ander EU-land	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	14,0%	11,8%	24,7%	7,5%	8,6%	33,3%
Micro-onderneming (2-9 WP)	6,8%	24,7%	15,1%	12,3%	8,2%	32,9%
Kleine onderneming (10-49 WP)	2,3%	32,6%	34,9%	11,6%	2,3%	16,3%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	14,3%	28,6%	28,6%	14,3%		14,3%

Complexiteit bij het innen van niet-betaalde rekeningen uit een ander EU-land	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	7,5%	10,8%	31,2%	10,8%	7,5%	32,3%
Micro-onderneming (2-9 WP)	13,7%	19,2%	21,9%	8,2%	8,2%	28,8%
Kleine onderneming (10-49 WP)	11,9%	21,4%	33,3%	23,8%	2,4%	7,1%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	12,5%	37,5%		37,5%		12,5%

Verschillende nationale contractuele of wettelijke verplichtingen (bijv. in het contracten of consumentenrecht)	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	6,5%	15,1%	25,8%	7,5%	9,7%	35,5%
Micro-onderneming (2-9 WP)	5,6%	25,0%	16,7%	15,3%	5,6%	31,9%
Kleine onderneming (10-49 WP)	2,3%	14,0%	39,5%	16,3%	7,0%	20,9%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	12,5%	25,0%	25,0%	12,5%		25,0%

Moeite om officiële informatie te verkrijgen over (potentiele) buitenlandse zakenpartners in andere EU-landen (bijv. wettelijke en financiële informatie)	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	6,5%	13,0%	26,1%	9,8%	8,7%	35,9%
Micro-onderneming (2-9 WP)	6,8%	16,4%	30,1%	13,7%	8,2%	24,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)	4,8%	21,4%	38,1%	9,5%	9,5%	16,7%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	28,6%	14,3%	28,6%			28,6%

Hoge kosten voor het oplossen van grensoverschrijdende klachten/geschillen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	7,5%	7,5%	23,7%	5,4%	5,4%	50,5%
Micro-onderneming (2-9 WP)	8,2%	13,7%	24,7%	4,1%	9,6%	39,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)	4,9%	19,5%	24,4%	17,1%	12,2%	22,0%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		28,6%	14,3%	28,6%		28,6%

In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering bij de verkoop van diensten aan andere EU-landen? (n=252)

Moeilijkheden bij de erkenning van beroepsdiploma's in andere EU-landen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	5,4%	14,0%	20,4%	9,7%	10,8%	39,8%
Micro-onderneming (2-9 WP)	4,1%	15,1%	23,3%	9,6%	11,0%	37,0%
Kleine onderneming (10-49 WP)	2,4%	7,3%	36,6%	7,3%	17,1%	29,3%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		16,7%	33,3%	16,7%		33,3%

Hoge kosten/complexiteit om actie te ondernemen tegen schending van intellectuele eigendomsrechten (bv. schending patenten en merken, piraterij, namaak)	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	8,7%	4,3%	28,3%	3,3%	6,5%	48,9%
Micro-onderneming (2-9 WP)	8,2%	15,1%	17,8%	4,1%	12,3%	42,5%
Kleine onderneming (10-49 WP)	4,9%	2,4%	34,1%	7,3%	17,1%	34,1%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	16,7%	33,3%	33,3%			16,7%

Administratieve lasten bij het tijdelijk detacheren van werknemers naar een ander EU-land	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	2,2%	3,3%	22,0%	3,3%	2,2%	67,0%
Micro-onderneming (2-9 WP)	2,7%	19,2%	20,5%	2,7%	6,8%	47,9%
Kleine onderneming (10-49 WP)	2,4%	21,4%	21,4%	4,8%	11,9%	38,1%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	16,7%	33,3%	16,7%	16,7%		16,7%

Belemmeringen bij het participeren in openbare aanbestedingen in andere EU-landen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZ	5,5%	7,7%	22,0%	3,3%	3,3%	58,2%
Micro-onderneming (2-9 WP)	2,7%	17,8%	16,4%	9,6%	5,5%	47,9%
Kleine onderneming (10-49 WP)	2,4%	4,8%	31,0%	4,8%	14,3%	42,9%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	14,3%	28,6%	14,3%			42,9%

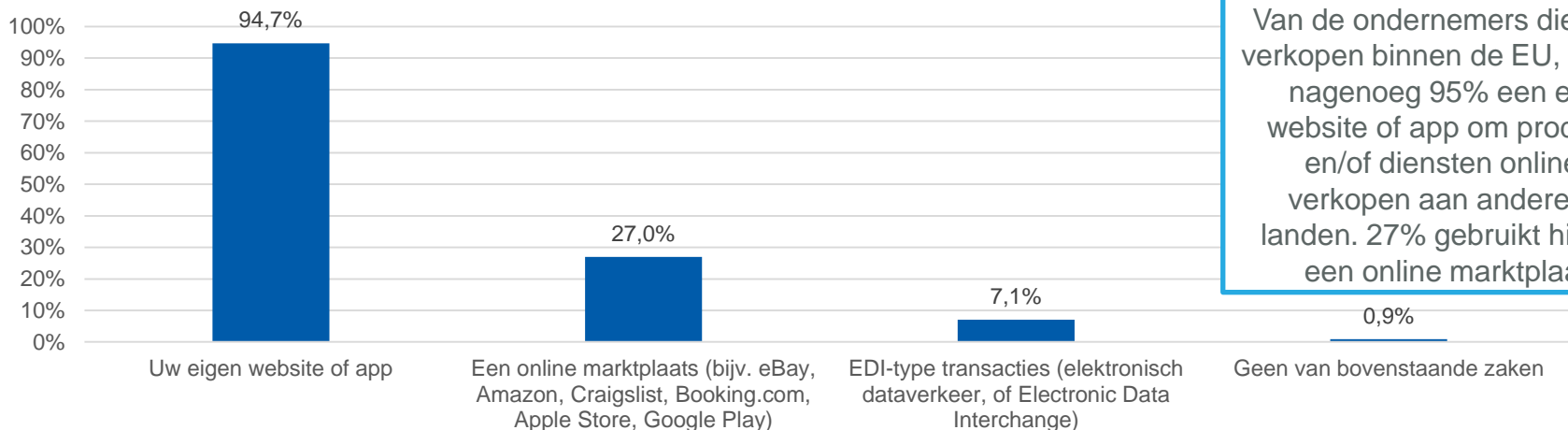
In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering bij de verkoop van diensten aan andere EU-landen? (n=252)

Lasten veroorzaakt door een verplichte beroepsaansprakelijkheidsverzekering	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZP	3,2%	2,1%	33,0%	7,4%	10,6%	43,6%
Micro-onderneming (2-9 WP)	2,8%	12,5%	33,3%	5,6%	15,3%	30,6%
Kleine onderneming (10-49 WP)		19,0%	26,2%	14,3%	16,7%	23,8%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%	28,6%

Eisen t.a.v. rechtsvorm, aandeelhoudersstructuur, stemrecht, management en beperkingen op het uitoefenen van een combinatie van activiteiten	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZP	2,1%	6,4%	30,9%	3,2%	7,4%	50,0%
Micro-onderneming (2-9 WP)	2,7%	9,6%	30,1%	9,6%	11,0%	37,0%
Kleine onderneming (10-49 WP)		4,9%	36,6%	14,6%	22,0%	22,0%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	14,3%	14,3%	28,6%	14,3%		28,6%

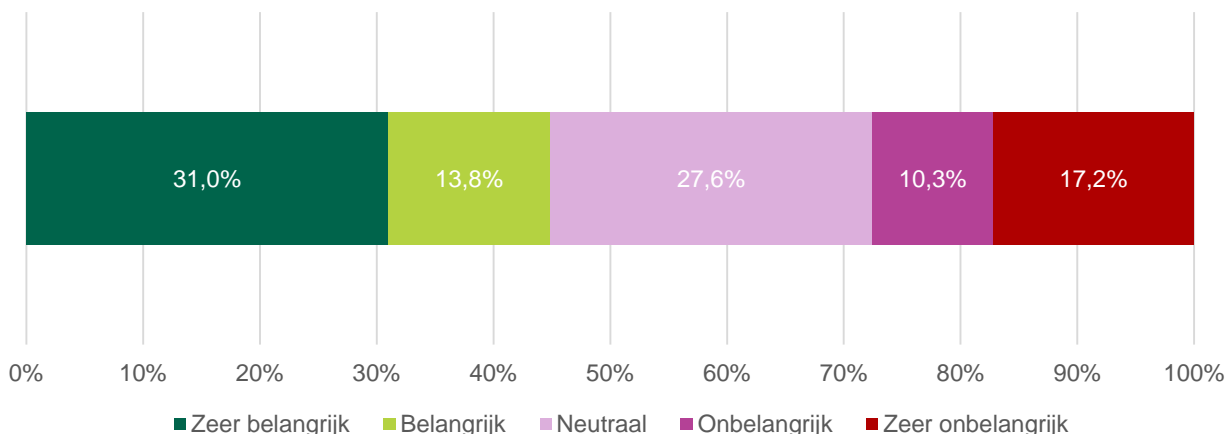
Grootteklasse	n=
ZZP	119
Micro-onderneming (2-9 WP)	81
Kleine onderneming (10-49 WP)	42
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	9
250 en meer / Wil ik niet zeggen	1

Welke van de volgende zaken gebruikt u om uw producten en/of diensten online te verkopen aan andere EU-landen? [MC] (n=94)

Van de ondernemers die online verkopen binnen de EU, gebruikt nagenoeg 95% een eigen website of app om producten en/of diensten online te verkopen aan andere EU-landen. 27% gebruikt hiervoor een online marktplaats.

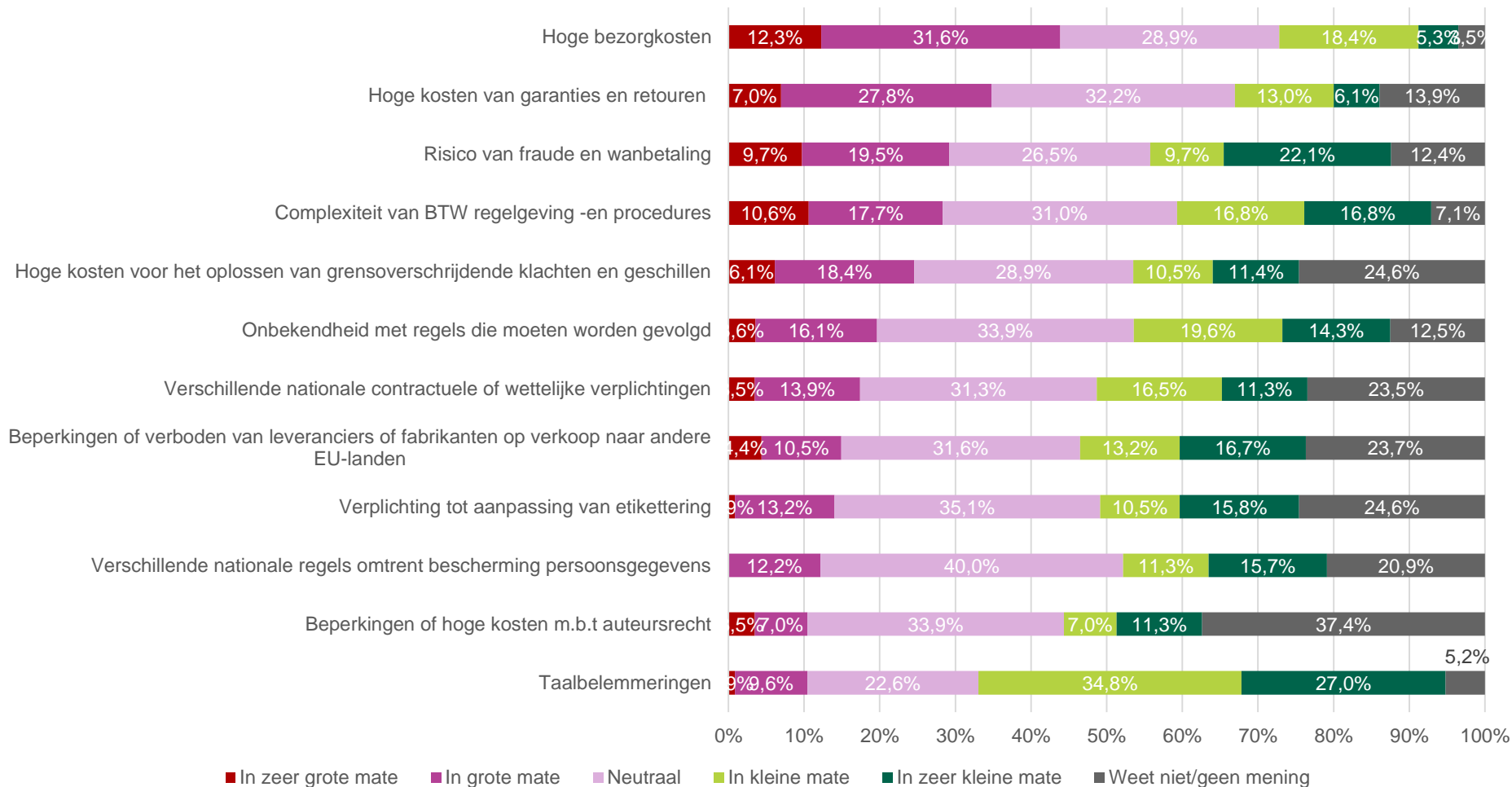
Hoe belangrijk zijn online marktplaatsen voor u (geweest) voor de verkoop naar andere EU-landen? (n=22)

Respondenten die gebruik maken van een online marktplaats voor de verkoop naar andere EU-landen geven in nagenoeg 45% van de gevallen aan dat deze online marktplaatsen (zeer) belangrijk zijn (geweest).

Bijna 44% van de online verkopers is van mening dat hoge bezorgkosten in (zeer) grote mate een belemmering vormen bij de online verkoop van goederen en diensten aan andere EU-landen.

In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering bij de online verkoop van goederen en diensten aan andere EU-landen? (n=94; ondernemers met online verkoop van goederen en diensten aan andere EU-landen, 2015)

In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering bij de online verkoop van goederen en diensten aan andere EU-landen? (n=94)

Hoge bezorgkosten	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	17,3%	28,8%	28,8%	15,4%	9,6%	
Micro-onderneming (2-9 WP)	9,6%	36,5%	28,8%	17,3%		7,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)		20,0%	30,0%	40,0%	10,0%	
Middelgrote onderneming (50-249 WP)						

Hoge kosten van garanties en retouren	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	5,8%	21,2%	32,7%	15,4%	9,6%	15,4%
Micro-onderneming (2-9 WP)	9,8%	37,3%	27,5%	9,8%	2,0%	13,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)		16,7%	50,0%	16,7%	8,3%	8,3%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)						

Risico van fraude en wanbetaling	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	9,8%	17,6%	27,5%	5,9%	25,5%	13,7%
Micro-onderneming (2-9 WP)	11,8%	23,5%	21,6%	9,8%	21,6%	11,8%
Kleine onderneming (10-49 WP)		9,1%	45,5%	27,3%	9,1%	9,1%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)						

Complexiteit van BTW regelgeving -en procedures	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	11,5%	25,0%	15,4%	15,4%	19,2%	13,5%
Micro-onderneming (2-9 WP)	10,2%	12,2%	42,9%	18,4%	14,3%	2,0%
Kleine onderneming (10-49 WP)	8,3%	8,3%	50,0%	16,7%	16,7%	
Middelgrote onderneming (50-249 WP)						

Hoge kosten voor het oplossen van grensoverschrijdende klachten en geschillen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	2,0%	23,5%	25,5%	5,9%	17,6%	25,5%
Micro-onderneming (2-9 WP)	11,5%	15,4%	26,9%	11,5%	5,8%	28,8%
Kleine onderneming (10-49 WP)		9,1%	54,5%	27,3%	9,1%	
Middelgrote onderneming (50-249 WP)						

Onbekendheid met regels die moeten worden gevolgd	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	6,0%	24,0%	20,0%	16,0%	18,0%	16,0%
Kleine onderneming (10-49 WP)		9,1%	36,4%	27,3%	18,2%	9,1%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)						

Verschillende nationale contractuele of wettelijke verplichtingen (bijv. in het contractenrecht of consumentenrecht)	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	3,8%	19,2%	17,3%	11,5%	17,3%	30,8%
Micro-onderneming (2-9 WP)	3,8%	9,6%	42,3%	19,2%	7,7%	17,3%
Kleine onderneming (10-49 WP)		9,1%	45,5%	27,3%		18,2%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)						

Beperkingen of verboden van leveranciers of fabrikanten op verkoop naar andere EU-landen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	1,9%	7,7%	34,6%	11,5%	19,2%	25,0%
Micro-onderneming (2-9 WP)	7,8%	15,7%	21,6%	17,6%	11,8%	25,5%
Kleine onderneming (10-49 WP)			63,6%		27,3%	9,1%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)						

In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering bij de online verkoop van goederen en diensten aan andere EU-landen? (n=94)

Verplichting tot aanpassing van etikettering	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	1,9%	7,7%	30,8%	7,7%	21,2%	30,8%
Micro-onderneming (2-9 WP)		21,6%	35,3%	11,8%	11,8%	19,6%
Kleine onderneming (10-49 WP)			54,5%	18,2%	9,1%	18,2%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)						

Verschillende nationale regels omtrent bescherming persoonsgegevens	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP		13,5%	28,8%	9,6%	28,8%	19,2%
Micro-onderneming (2-9 WP)		11,8%	49,0%	9,8%	3,9%	25,5%
Kleine onderneming (10-49 WP)		8,3%	50,0%	25,0%	8,3%	8,3%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)						

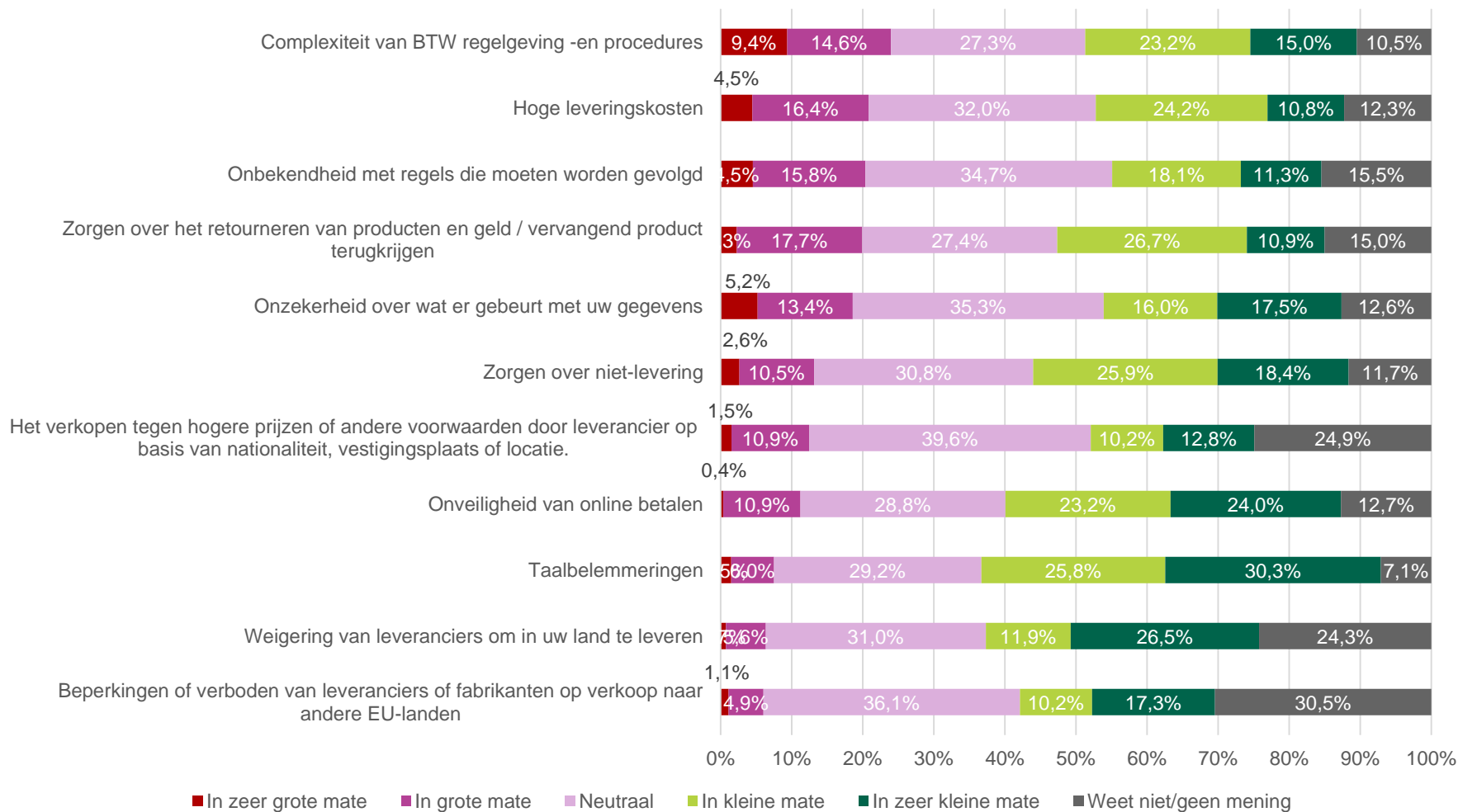
Beperkingen of hoge kosten m.b.t auteursrecht	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	1,9%	5,8%	34,6%	1,9%	17,3%	38,5%
Micro-onderneming (2-9 WP)	3,8%	9,6%	30,8%	9,6%	5,8%	40,4%
Kleine onderneming (10-49 WP)	9,1%		45,5%	18,2%	9,1%	18,2%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)						

Taalbelemmeringen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	1,9%	11,5%	19,2%	25,0%	36,5%	5,8%
Micro-onderneming (2-9 WP)		9,6%	25,0%	42,3%	17,3%	5,8%
Kleine onderneming (10-49 WP)			27,3%	45,5%	27,3%	
Middelgrote onderneming (50-249 WP)						

Grootteklasse	n=
ZZZP	44
Micro-onderneming (2-9 WP)	40
Kleine onderneming (10-49 WP)	10
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	
250 en meer / Wil ik niet zeggen	

Bijna een kwart van de online inkopers van goederen en diensten ervaart de complexiteit van BTW regelgeving –en procedures in (zeer) grote mate als een belemmering. Een vijfde ervaart dit bij ‘onbekendheid met de regels die worden gevolgd’ en ‘hoge leveringskosten’.

In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering voor de online inkoop van goederen en diensten uit andere EU-landen? (n=261; ondernemers met online inkoop van goederen en diensten uit andere EU-landen, 2015)

In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering voor de online inkoop van goederen en diensten uit andere EU-landen? (n=261)

Complexiteit van BTW regelgeving -en procedures	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	8,1%	13,0%	27,6%	26,8%	10,6%	13,8%
Micro-onderneming (2-9 WP)	12,0%	17,1%	26,5%	19,7%	17,1%	7,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)	4,3%	13,0%	30,4%	26,1%	17,4%	8,7%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)			25,0%		75,0%	

Hoge leveringskosten	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	3,2%	16,9%	35,5%	26,6%	5,6%	12,1%
Micro-onderneming (2-9 WP)	6,8%	16,9%	26,3%	21,2%	16,1%	12,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)		13,0%	34,8%	26,1%	13,0%	13,0%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)			75,0%	25,0%		

Onbekendheid met regels die moeten worden gevolgd	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	4,1%	15,7%	36,4%	14,9%	10,7%	18,2%
Micro-onderneming (2-9 WP)	4,3%	17,1%	34,2%	17,9%	12,8%	13,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)	8,7%	8,7%	26,1%	39,1%	8,7%	8,7%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		25,0%	50,0%			25,0%

Zorgen over het retourneren van producten en geld / vervangend product terugkrijgen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZZP	2,4%	18,7%	23,6%	29,3%	9,8%	16,3%
Micro-onderneming (2-9 WP)	2,6%	17,2%	27,6%	25,0%	12,9%	14,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)		17,4%	39,1%	26,1%	8,7%	8,7%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)			75,0%			25,0%

In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering voor de online inkoop van goederen en diensten uit andere EU-landen? (n=261)

Onzekerheid over wat er gebeurt met uw gegevens	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZP	6,5%	13,7%	36,3%	9,7%	21,0%	12,9%
Micro-onderneming (2-9 WP)	4,2%	14,4%	33,9%	18,6%	16,1%	12,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)	4,3%	8,7%	30,4%	39,1%	8,7%	8,7%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)			75,0%			25,0%

Zorgen over niet-levering	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZP	3,3%	9,0%	32,8%	23,8%	18,0%	13,1%
Micro-onderneming (2-9 WP)	1,7%	12,8%	29,1%	28,2%	17,9%	10,3%
Kleine onderneming (10-49 WP)	4,3%	8,7%	26,1%	26,1%	21,7%	13,0%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)			50,0%	25,0%	25,0%	

Het verkopen tegen hogere prijzen of andere voorwaarden door leverancier op basis van nationaliteit, vestigingsplaats of locatie.	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZP	0,8%	11,5%	33,6%	12,3%	10,7%	31,1%
Micro-onderneming (2-9 WP)	2,6%	10,3%	46,2%	6,8%	13,7%	20,5%
Kleine onderneming (10-49 WP)		13,6%	40,9%	18,2%	18,2%	9,1%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)			25,0%		25,0%	50,0%

Onveiligheid van online betalen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZP		9,0%	32,0%	22,1%	22,1%	14,8%
Micro-onderneming (2-9 WP)	0,8%	12,7%	28,0%	20,3%	25,4%	12,7%
Kleine onderneming (10-49 WP)		13,0%	17,4%	39,1%	26,1%	4,3%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)			25,0%	50,0%	25,0%	

In welke mate ervaart u de volgende zaken als een belemmering voor de online inkoop van goederen en diensten uit andere EU-landen? (n=261)

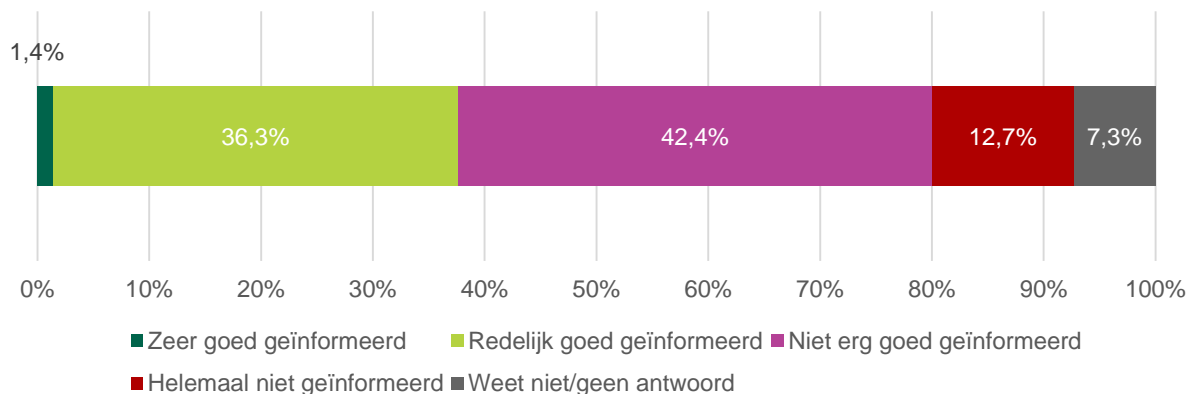
Taalbelemmeringen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZP	0,8%	4,9%	29,5%	19,7%	36,9%	8,2%
Micro-onderneming (2-9 WP)	1,7%	6,0%	30,8%	30,8%	24,8%	6,0%
Kleine onderneming (10-49 WP)	4,2%	8,3%	20,8%	33,3%	25,0%	8,3%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)		25,0%	25,0%	25,0%	25,0%	

Weigering van leveranciers om in uw land te leveren	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZP	0,8%	5,7%	30,9%	13,0%	21,1%	28,5%
Micro-onderneming (2-9 WP)	0,8%	5,9%	31,4%	11,0%	29,7%	21,2%
Kleine onderneming (10-49 WP)		4,3%	30,4%	13,0%	34,8%	17,4%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)			25,0%		50,0%	25,0%

Beperkingen of verboden van leveranciers of fabrikanten op verkoop naar andere EU-landen	In zeer grote mate	In grote mate	Neutraal	In kleine mate	In zeer kleine mate	Weet niet/geen mening
ZZP		3,3%	39,3%	8,2%	13,1%	36,1%
Micro-onderneming (2-9 WP)	2,5%	7,6%	32,2%	12,7%	19,5%	25,4%
Kleine onderneming (10-49 WP)			40,9%	9,1%	22,7%	27,3%
Middelgrote onderneming (50-249 WP)			25,0%		50,0%	25,0%

Grootteklasse	n=
ZZP	123
Micro-onderneming (2-9 WP)	111
Kleine onderneming (10-49 WP)	22
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	4
250 en meer / Wil ik niet zeggen	1

Hoe bent u geïnformeerd over de regels die op de Europese markt gelden? (n=806; ondernemers die zakendoen met andere EU-landen, 2015)

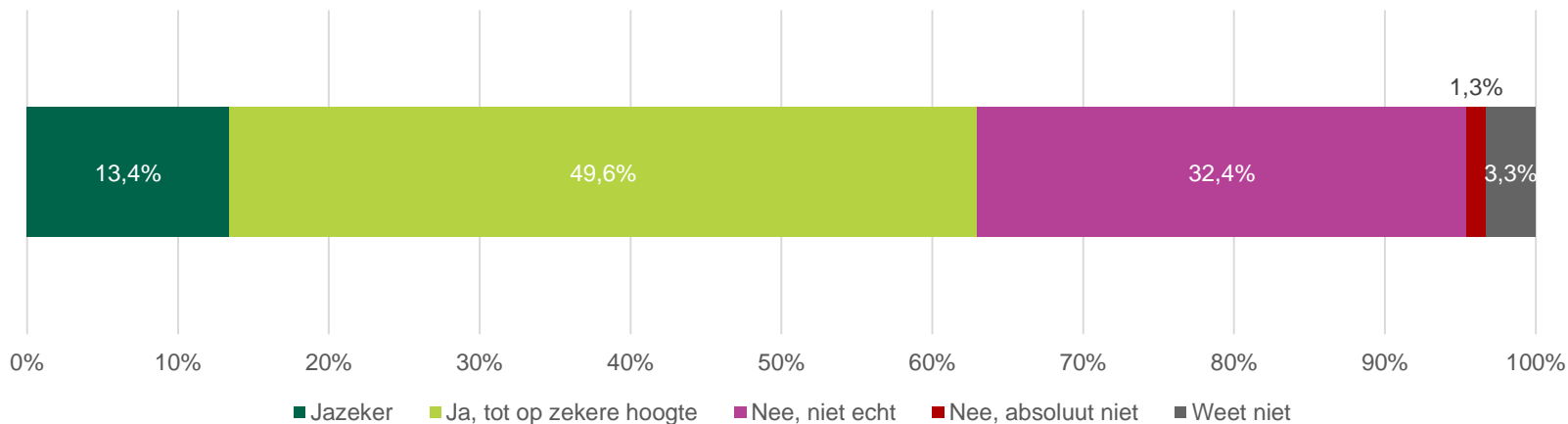

Grootteklasse	n=
ZZP	353
Micro-onderneming (2-9 WP)	316
Kleine onderneming (10-49 WP)	110
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	25
250 en meer / Wil ik niet zeggen	2

	ZZP	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Zeer goed geïnformeerd	0,9%	1,4%	1,7%	3,8%
Redelijk goed geïnformeerd	33,5%	36,7%	40,2%	46,2%
Niet erg goed geïnformeerd	41,7%	44,8%	41,9%	23,1%
Helemaal niet geïnformeerd	16,6%	10,9%	6,8%	11,5%
Weet niet/geen antwoord	7,3%	6,2%	9,4%	15,4%

Ruim 55% van de ondernemers die zakendoen met andere EU-landen geeft aan 'niet erg goed' of 'helemaal niet' te zijn geïnformeerd over de regels die op de Europese markt gelden.

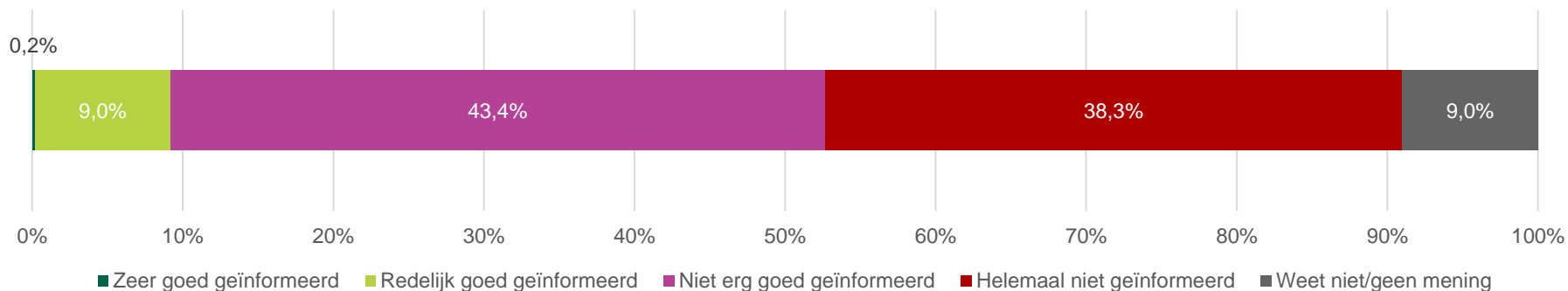
Zou u meer willen weten over de regels die op de Europese markt gelden?
(n=806; ondernemers die zakendoen met andere EU-landen, 2015)

	ZZP	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Jazeker	14,9%	12,3%	12,8%	7,7%
Ja, tot op zekere hoogte	47,2%	49,9%	53,8%	61,5%
Nee, niet echt	31,8%	35,3%	27,4%	26,9%
Nee, absoluut niet	2,6%	0,0%	1,7%	0,0%
Weet niet	3,5%	2,5%	4,3%	3,8%

Circa 63% van de ondernemers die zakendoen met andere EU-landen zou meer willen weten over de regels die op de Europese markt gelden.

Hoe goed bent u geïnformeerd over wat u kunt doen, als de overheid in een ander EU-land, de EU-regels niet correct toepast? (n=806; doet zaken met andere EU-landen, 2015)

	ZZP	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Zeer goed geïnformeerd	0,3%	0,3%	0,0%	0,0%
Redelijk goed geïnformeerd	9,9%	6,4%	13,8%	11,5%
Niet erg goed geïnformeerd	41,1%	43,0%	49,1%	50,0%
Helemaal niet geïnformeerd	40,5%	40,2%	28,4%	26,9%
Weet niet/geen mening	8,2%	10,1%	8,6%	11,5%

Slechts 9% van de ondernemers die zakendoen met andere EU-landen zegt 'redelijk tot zeer goed' geïnformeerd te zijn over wat men kan doen, als de overheid in een ander EU-land, de EU-regels niet correct toepast.

Bent u bekend met het principe van wederzijdse erkenning voor producten en diensten? (n=806; ondernemers die zaken doen met andere EU-landen, 2015)

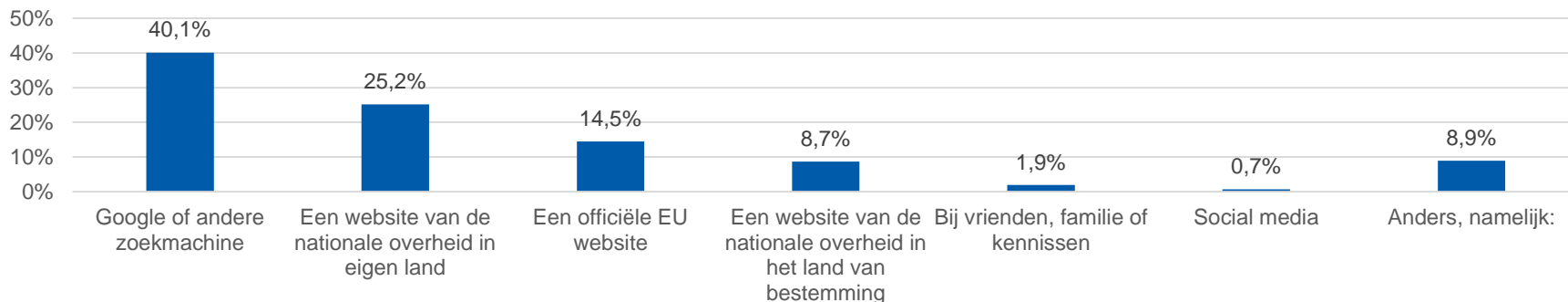

	ZZP	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Ja, ik weet precies hoe wederzijdse erkenning werkt	1,2%	3,1%	2,6%	3,7%
Ja, ik weet ongeveer hoe wederzijdse erkenning werkt	16,3%	14,6%	12,8%	22,2%
Ja, ik heb wel eens van wederzijdse erkenning gehoord maar weet er verder niets van	24,8%	27,5%	30,8%	25,9%
Nee, ik heb nog nooit van het principe van wederzijdse erkenning gehoord	57,7%	54,9%	53,8%	48,1%

Ruim 55% van de ondernemers die zakendoen met andere EU-landen heeft nog nooit gehoord van het principe van wederzijdse erkenning. Ruim een kwart heeft er wel eens van gehoord maar weet er verder niets van. Nog geen 18% weet ongeveer tot precies hoe het principe van wederzijdse erkenning werkt.

Als een ondernemer zaken doet of zaken gaat doen met een andere EU-lidstaat en men de geldende regels en procedures wil weten, dan zou ruim 40% als eerste informatie zoeken via Google of een andere zoekmachine. Ruim een kwart gaat zoeken op een website van de nationale overheid in eigen land.

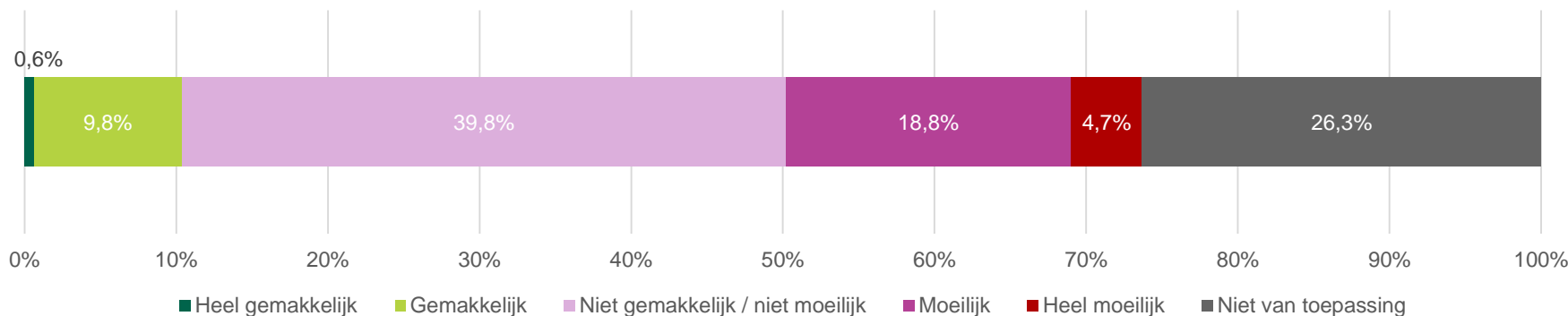
Als u zaken doet of gaat doen met een andere EU-lidstaat en u de geldende regels en procedures wilt weten, waar zou u eerst informatie zoeken? (n=806; ondernemers die zakendoen met andere EU-landen, 2015)

	ZZZ	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Een website van de nationale overheid in eigen land	29,7%	21,3%	25,0%	16,0%
Een website van de nationale overheid in het land van bestemming	8,4%	9,3%	7,8%	8,0%
Een officiële EU website	12,8%	16,0%	12,9%	28,0%
Google of andere zoekmachine	39,5%	40,7%	40,5%	36,0%
Social media	1,2%	0,6%	0,0%	0,0%
Bij vrienden, familie of kennissen	1,5%	2,5%	1,7%	0,0%
Anders, namelijk:	7,0%	9,6%	12,1%	12,0%

Bijna een kwart van de ondernemers die actief zijn op de interne markt ervaart het verkrijgen van informatie over de regels die op de Europese markt gelden als (heel) moeilijk terwijl een kleine 40% dit 'niet gemakkelijk / niet moeilijk' vindt. Slechts 10% vindt dit (heel) gemakkelijk.

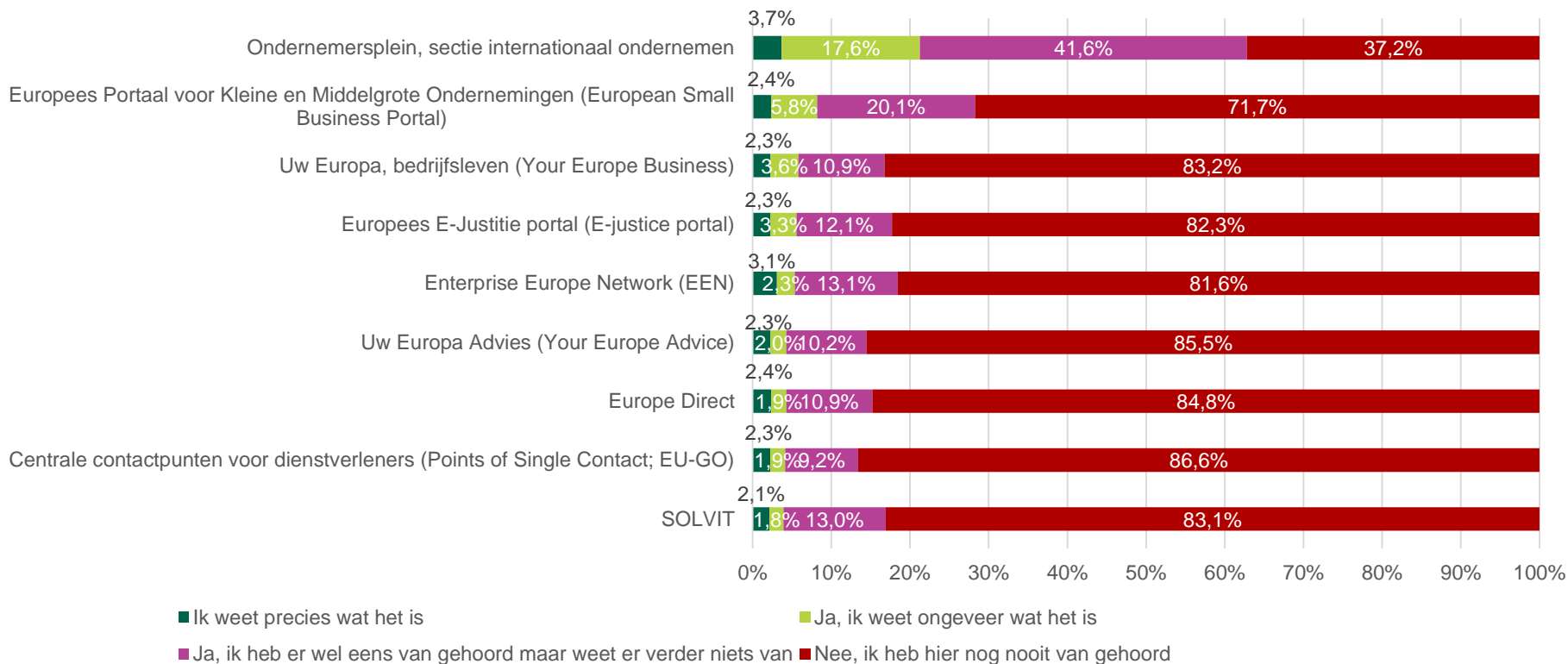
Hoe ervaart u het verkrijgen van informatie over de regels die op de Europese markt gelden? Dat is... (n=806; ondernemers die zakendoen met andere EU-landen, 2015)

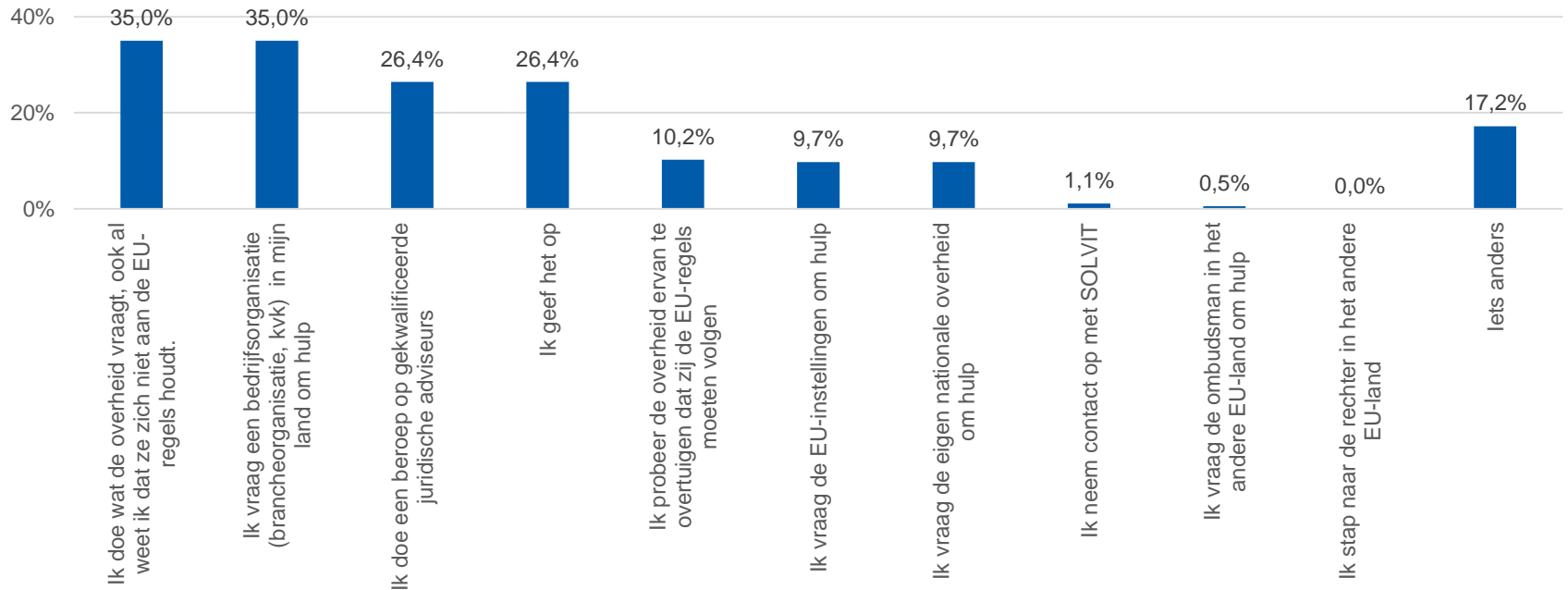
	ZZP	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Heel gemakkelijk	0,3%	1,1%	0,0%	0,0%
Gemakkelijk	12,0%	7,6%	12,9%	0,0%
Niet gemakkelijk / niet moeilijk	35,3%	42,9%	39,7%	57,7%
Moeilijk	19,5%	18,5%	19,0%	11,5%
Heel moeilijk	5,8%	3,9%	3,4%	7,7%
Niet van toepassing	27,1%	26,1%	25,0%	23,1%

Het merendeel van de bevroegde online informatie- en adviesdiensten is bij ruim 80% van de ondernemers die actief zijn op de interne markt niet bekend. Voornaamste uitzondering is het 'Ondernemersplein, sectie internationaal ondernemen', waarvan 41,6% wel eens heeft gehoord en waarvan 17,6% ongeveer weet wat het is.

Kunt u van de volgende online informatie- en adviesdiensten zeggen in hoeverre u ermee bekend bent? (n=806; ondernemers die zakendoen met andere EU-landen, 2015)

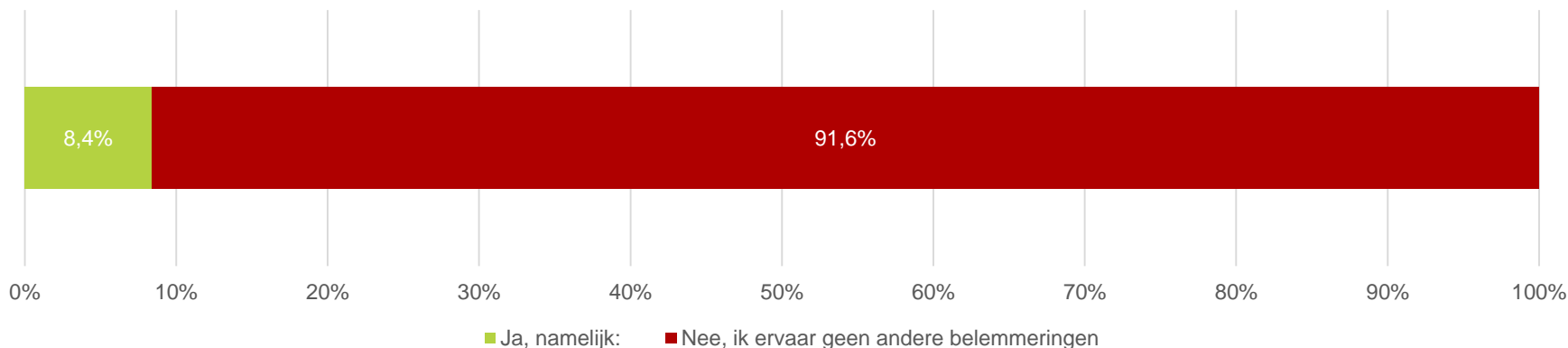
Hoe gaat u om met problemen, die de overheid in een ander land veroorzaakt, doordat ze de EU-regels niet correct toepast? [MC] (n=150; ondernemers die zakendoen met andere EU-landen en problemen ervaren, 2015)

Ruim 80% van de ondernemers heeft nooit problemen ondervonden, die de overheid in een ander land veroorzaakt, doordat ze de EU-regels niet correct toepast (n = 806). Van de ondernemers **die wel dit soort problemen ervaren (n=150)**, doet 35% wat de buitenlandse overheid vraagt, zelf als ze weten dat deze zich niet aan de EU-regels houdt. Ruim 26% geeft het op.

Slechts 8,4% van de ondernemers geeft aan nog andere specifieke belemmeringen te ervaren bij het grensoverschrijdend zakendoen in de EU. Bij middelgrote ondernemingen ligt dit percentage op 15,4%.

Ervaart u nog andere specifieke belemmeringen bij het grensoverschrijdend zakendoen in de EU die in dit onderzoek niet zijn genoemd? Zo ja, welke? (n=806; ondernemers die zakendoen met andere EU-landen, 2015)

	ZZP	Micro-onderneming (2-9 WP)	Kleine onderneming (10-49 WP)	Middelgrote onderneming (50-249 WP)
Ja, namelijk:	8,2%	8,4%	7,8%	15,4%
Nee, ik ervaar geen andere belemmeringen	91,8%	91,6%	92,2%	84,6%

Alle panelleden van het KvK Ondernemerspanel zijn middels een e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan het onderhavige panelonderzoek 'Europese interne markt'. De vragenlijst heeft online gestaan in de periode tussen 10 december 2015 en 11 januari 2016. Het gehele KvK Ondernemerspanel (geworven middels random uitgenodigde ondernemers), bestaande uit 6.576 panelleden, is uitgenodigd. In totaal hebben 2.585 panelleden de vragenlijst volledig ingevuld. Een respons-rate van 39,3%.

Overall geven de resultaten uit dit onderzoek een betrouwbaar en nauwkeurig beeld van de populatie. Met het aantal respondenten (2.585) kunnen met een **betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 1,80%** uitspraken worden gedaan over de populatie.

Met behulp van de volgende nomogram kan de foutmarge bij elke onderzoeksuitkomst worden vastgesteld. Hierbij wordt uitgegaan van 95% betrouwbaarheid.

Voorbeeld gebruik nomogram

In dit voorbeeld wordt opgezocht met welke nauwkeurigheid de uitspraak gedaan mag worden dat 15,2% van alle respondenten in 2015 online heeft verkocht in Nederland.

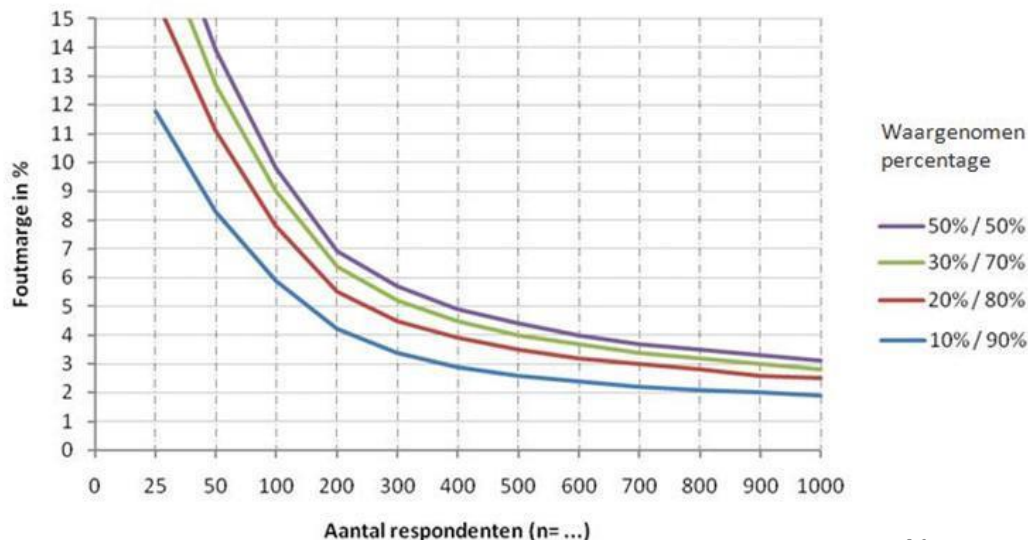
Stap 1. Zoek op de horizontale as het aantal respondenten dat deze vraag heeft ingevuld (n). In dit geval is de n 2.585. We kunnen dus uitgaan van 1.000.

Stap 2. Zoek in de nomogram de curve die het dichtst bij het waargenomen percentage ligt. Het waargenomen percentage is in dit geval 15,2%, dus dient gekeken te worden naar de op één na onderste (rode) curve. De foutmarge van de resultaten wordt kleiner naarmate het antwoord 'extremer' is.

Stap 3. Bepaal het snijpunt van de rode curve en de steekproeflijn en ga van daaruit naar links. Het snijpunt van de rode curve ligt bij 1.000 respondenten op circa 2,5%.

Stap 4. Conclusie is derhalve als volgt:
Met 95% betrouwbaarheid kan gesteld worden dat tussen 12,7% en 17,7% van alle respondenten in 2015 online heeft verkocht in Nederland (respectievelijk 15,2 – 2,5 en 15,2 + 2,5).

Nomogram van de nauwkeurigheid bij 95% betrouwbaarheid

Binnen dit onderzoek zijn de resultaten gewogen naar branche. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van de niet geheel representatieve steekproef weg te nemen. Dit is een gangbare werkwijze in statistisch kwantitatief onderzoek. Personen in ondervetegenwoordigde groepen krijgen een gewicht groter dan 1 en tellen relatief zwaarder mee in het totaalresultaat, personen in groepen met een oververtegenwoordiging krijgen een gewicht kleiner dan 1.

Vanwege de oververtegenwoordiging van ‘zakelijke dienstverlening’ krijgt een respondent uit deze branche bijvoorbeeld een weefactor 0,66 en een respondent uit de branche ‘Bouw’ weefactor 1,70. Weefactoren mogen niet te groot zijn (een groep in een steekproef met een aandeel van bijvoorbeeld 5%, kan niet worden ‘opgeblazen’ tot 50%). Door de weging zijn de resultaten representatief over branche.

Branche	Populatie		Respons	
Land bouw (+bosbouw, visserij)	69.977	5,2%	93	3,6%
Bouw	152.000	11,2%	171	6,6%
Industrie	60.202	4,5%	115	4,4%
Groothandel	82.326	6,1%	101	3,9%
Detailhandel	129.406	9,6%	192	7,4%
Vervoer en opslag	38.662	2,9%	93	3,6%
Informatie en communicatie (ICT)	70.100	5,2%	189	7,3%
Zakelijke dienstverlening	415.510	30,7%	1.201	46,5%
Anders	333.962	24,7%	430	16,6%

Grootteklasse	n=
ZZP	1.445
Micro-onderneming (2-9 WP)	859
Kleine onderneming (10-49 WP)	228
Middelgrote onderneming (50-249 WP)	44
250 en meer / Wil ik niet zeggen	9

Functie	n=
Eigenaar	2.186
Vennoot	221
Bestuurder	67
Anders	36
Maat	30
Beherend vennoot	27
Bevoegd functionaris	18

Bovenstaande figuren laten zien dat met name ZZP’ers en Micro-ondernemingen in de respons vertegenwoordigd zijn. Daarnaast blijkt dat het merendeel ‘ondernemer’ is, maar dat er ook bijvoorbeeld ‘bevoegd functionarissen’ in het panel zitten. Bij de optimalisaties van het KvK Ondernemerspanel in februari 2016 zal hierop nauwlettend worden toegezien.

KvK Ondernemerspanel

Dit onderzoek is uitgevoerd via het ondernemerspanel van de **Kamer van Koophandel** – Bron voor Ondernemen.

Voor meer informatie:

Remco de Bruijn

remco.de.bruijn@kvk.nl

Phone: +31 885853409

De Kamer van Koophandel is een moderne en innovatieve publieke dienstverlener die het leven van ondernemers makkelijker maakt door het bieden van zinvolle informatie. De Kamer van Koophandel informeert en adviseert ondernemers over het starten van een bedrijf, groeien, bedrijfsoverdracht, financiering, internationaal zakendoen, innovatie en verstrekt informatie over bedrijven (Handelsregister)

Voor meer informatie over de Kamer van Koophandel:

<http://www.kvk.nl>

Kamer van Koophandel
Sint Jacobsstraat 300 (hoofdkantoor)
3511 BT Utrecht